

mgyo09.com

GUIDE TO UNDERSTANDING MONEY AND INVESTMENT

ငွေကြေးနှင့်

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်း

သက်ထွန်းညှိ

7006
voo.com

သင်၏ငွေကြေး ခိုင်မာစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ရေးအတွက် သိသင့်သိထိုက်သည်များကို လွယ်ကူရင်းလင်းစွာနှင့် ပြန်လုံစွာ တင်ဆက်ပေးထားသောစာအုပ်။

ကမ္ဘာ့ငွေကြေးဈေးကွက်၊ ဘဏ္ဍာရေးဈေးကွက်များအတွင်း လက်တွေ့ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော နည်းစနစ်များ၊ သိအိုရီများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို တစ်နေရာတည်းတွင် ပြည့်စုံစွာလေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ပြုစု ရေးသားထားသော ဤစာအုပ်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ ကဏ္ဍများဖြင့် ခွဲခြားတင်ပြထားပါသည် -

- ငွေကြေးသံသရာ၊
- ဗဟိုဘဏ်စနစ်၊
- ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများနှင့် စတော့ရှယ်ယာများ၊
- တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊
- စတော့များကို ရောင်းခြင်း၊ ဝယ်ခြင်းနှင့် စတော့သတင်းအချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်း၊
- ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကို ခြေရာခံခြင်း၊
- အကျိုးတူ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့များနှင့် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရန်ပုံငွေ။

9 789998 664456

mgyoe.com

Handwritten signature or mark.

- နိုင်ငံတစ်ခု၏ ငွေကြေးစနစ်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်များ၊ စီးပွားရေးစနစ်များကို လေ့လာရာတွင် အခြေခံမှသည် တဖြည်းဖြည်းချင်း လေ့လာသွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ငွေကြေးစနစ်၊ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်များသည် လွန်စွာ နက်နဲသိမ်မွေ့လှသဖြင့် လေ့လာသူများအဖို့ အစပိုင်းတွင် လေးနေမည် ဖြစ်သော်လည်း တဖြည်းဖြည်းချင်း စိတ်ပါဝင်စားလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် မကြာတော့သော ကာလတွင် လက်တွေ့နယ်ပယ်၌ ရင်းနှီးမြုပ်နှံရန် ဈေးကွက်များ အပြိုင်အဆိုင် ပေါ်လာတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

- ငွေကြေးမူဝါဒ (Monetary Policy) ဟူသည် ပုံသေချမှတ်ထားသော သဘောတရားတစ်ခု မဟုတ်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ လက်လှည့်ပြကြရသည်။ စီးပွားရေး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ပဲ့ထိန်းတို့က စီးပွားရေးစနစ်တစ်ရပ်အတွင်း ရှိနေသင့်သည့် ငွေပမာဏကို တွက်ချက် ဖန်တီးရသည်။

ဗဟိုဘဏ်စနစ် မှ

□ ငွေကြေးတန်ဖိုး ရုတ်ခြည်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် မိမိ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကသောင်းကနင်းဖြစ်မှု၊ ထိန်းသိမ်းမရသော ငွေဖောင်းပွမှု၊ ကြွေးမြီပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်မှု၊ ပြည်ပကုန်သွယ်မှု ရှင်းတမ်း အနုတ်ပြုမှု သို့မဟုတ် စီးပွားရေး မူဝါဒက ဈေးကွက် နှင့် လိုက်လျောညီထွေမဖြစ်မှု စသည်တို့အပေါ် အရင်းခံပါ သည်။ နိုင်ငံရေးဝန်းကျင် တစ်ခုကလည်း နိုင်ငံငွေကြေး တန်ဖိုး တက်ခြင်း၊ ကျခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ကမ္ဘာ့ငွေကြေး မှ

□ နိုင်ငံတကာ ဈေးကွက်များတွင် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံရာ၌ ဖြစ်ပေါ်နိုင် သော စွန့်စားမှုနှင့် ရလဒ်များကို တွက်ချက်ရာတွင် အကြီးမား ဆုံးသော ကိန်းရှင်တစ်ခုမှာ အဆိုပါနိုင်ငံ၏ ငွေကြေးတန်ဖိုးနှင့် ဆက်နွယ်မှုပင် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ငွေကြေးတန်ဖိုး ကျဆင်း နေပါက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူသည် အကျိုးအမြတ် ရရှိနိုင်ပြီး ယင်း ငွေကြေး ပြန်လည်ခိုင်မာလာသည့် အချိန်တွင် ရောင်းချခြင်းဖြင့် အမြတ်အစွန်း ရရှိနိုင်ပါသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ငွေကြေး ခိုင်မာသည့် အချိန်တွင် ဝယ်ယူ၍ ငွေကြေးတန်ဖိုးတက်ချိန်တွင် ပြန်ရောင်းပါက အရှုံးပေါ်မည်မှာ သေချာပေသည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း မှ

□ အဆင့်မြင့် ငွေချေးစာချုပ်များ ထုတ်ဝေသူတို့သည် အတိုးနှုန်း များများပေးမည် မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့၏ ပေးဆပ်နိုင်စွမ်းရည် မြင့်မားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ကြွေးမြီ အဆင့်နိမ့်သော ငွေချေးစာချုပ်များသည် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံ သူတို့အပေါ် ဆွယ်သည့်အနေနှင့် အတိုးများများပေးရန် လိုအပ် မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ *Junk Bond* များသည် ၎င်းတို့၏ ဆုံးရှုံး နိုင်ခြေများကြောင့် အတိုးနှုန်း မြင့်မားစွာ ပေးလေ့ရှိပါသည်။

ငွေချေးစာချုပ်တစ်ခု၏တန်ဖိုးကို တွက်ဆခြင်း မှ

ငွေကြေး နှင့်
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလမ်းညွှန်
သက်ထွန်းဦး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

GUIDE TO UNDERSTANDING
MONEY AND INVESTMENT

WISDOM HOUSE

☎ ၀၉ ၂၅၄၁၄၈၅၆၈၊ ၀၉၉၅ ၅၀၅၈၅၃၃၊ ၀၉ ၄၃၀၄၁၈၅၇၊
Viber No. 09 2541 48568။

Wisdom House Publishing Facebook Page ကို
@wisdomhousepublishing ဖြင့် ရှာဖွေကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။
<https://www.facebook.com/wisdomhousepublishing/>

ပထမအကြိမ်
ဒုတိယအကြိမ်
တတိယအကြိမ်
စတုတ္ထအကြိမ်
အုပ်ရေး
ထုတ်ဝေသူ

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်။

မတ်လ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်။

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်။

ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၂၅ ခုနှစ်။

၅၀၀

ဦးမောင်မောင်

Wisdom House စာအုပ်တိုက် (မြ-၀၀၄၇၁)

အခန်း ၁၀၁၊ တိုက် ၁၁၉၁-၁၁၉၂

လက်ဝဲမင်းဒင်လမ်း၊ မေတ္တာညွန့်ရပ်ကွက်၊

တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးတင်အောင်ကျော်

စွယ်တော်ပုံနှိပ်တိုက် (မြ-၀၀၄၁၁)

အမှတ် (၁၄၇)၊ (၅၁)လမ်း၊

ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

လင်းဝဏ္ဏ

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

H. Lwin

အတွင်းအပြင်အဆင်

KSA

တည်းဖြတ်

ထက်အာကာကျော်

အတွင်းဖလင်

ကိုနိုင် (ထိပ်တန်း)

စာအုပ်ချုပ်

ကျပ် ၁၀၀၀၀

တန်ဖိုး

၃၃၀

သက်ထွန်းဦး
 ငွေကြေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလမ်းညွှန်/စတုတ္ထအကြိမ်
 သက်ထွန်းဦး - ရန်ကုန်။
 Wisdom House စာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၂၅။
 ၁၉၅ စာ၊ ၁၃ x ၂၀.၅ စင်တီ။
 (၁) ငွေကြေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလမ်းညွှန် (စတုတ္ထအကြိမ်)

သက်ထွန်းဦး

အဖ ဦးသိမ်းမောင်၊ အမိ ဒေါ်လှလှတို့က ၁၉၆၂ ခုနှစ်၌ ကချင် ပြည်နယ် နမ္မတိုးမြို့တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် အခြေခံ ပညာအထက်တန်းစာမေးပွဲကို နမ္မတိုးမြို့ အခြေခံပညာအထက်တန်း ကျောင်းမှ သင်္ချာ၊ အင်္ဂလိပ်ဂုဏ်ထူးတို့ဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၈၂ ခုနှစ်အထိ မြစ်ကြီးနားဒေသကောလိပ်သို့ တက် ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၄ ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေး ပညာဘွဲ့ (စာရင်းအင်း) ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ကွန်ပျူတာတက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်) မှ ကွန်ပျူတာသိပ္ပံ ဒီပလိုမာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှ ဖွံ့ဖြိုးမှုပညာ မဟာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၈၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၇ ခုနှစ်အထိ ချင်းပြည်နယ်စာရင်းရုံး (ဟားခါးမြို့) တွင် စာရင်းစစ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၈၇ ခုမှ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အထိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန (ရုံးချုပ်) တွင် ဒုတိယ စီမံကိန်းမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် မန်နေဂျာအဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံဒိုင်ဝါသုတေသနအဖွဲ့တို့ ဖက် စပ် တည်ထောင်သည့် Myanmar Securities Exchange Centre (MSEC) တွင် Deputy Director အဆင့်အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှ ၂၀၂၄ ခုနှစ် မေလအထိ ရန်ကုန်စတော့အိတ်ချိန်း (YSX) ၌ Executive Senior

Manager အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၄ ခု ဇွန်လမှ စတင်၍ CB Securities Ltd. တွင် Deputy Managing Director အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

ဂျပန်၊ ကိုရီးယား၊ တရုတ်၊ ဟောင်ကောင်၊ ထိုင်း၊ စင်ကာပူ၊ မလေးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနိုင်ငံတို့သို့ စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်ဆိုင်ရာ သင်တန်းများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးဂျာနယ်၊ မြန်မာ့စနမဂ္ဂဇင်း၊ Banking and Finance မဂ္ဂဇင်း၊ B2B မဂ္ဂဇင်း၊ စီးပွားကူးသန်းဂျာနယ်၊ Voice ဂျာနယ်၊ Eco Vision ဂျာနယ်၊ The Trade Times ဂျာနယ်၊ ရွှေပြည်တန်ဂျာနယ်၊ စံတော်ချိန်နေ့စဉ်တို့ တွင် စီးပွားရေးဆိုင်ရာဆောင်းပါးပေါင်း များစွာ ရေးသားခဲ့သည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် 'စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်အခင်းအကျင်း' စာအုပ်၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် 'ငွေကြေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလမ်းညွှန်' စာအုပ်၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် 'အများပိုင်ကုမ္ပဏီများ၊ စတော့အိတ်ချိန်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဈေးကွက်' စာအုပ်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် 'မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုဆန်းစစ်ချက်' ဘာသာပြန်စာအုပ်နှင့် 'စတော့ရောင်းဝယ်ရေးနည်းဗျူဟာများ' စာအုပ်၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် 'ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း' စာအုပ်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် 'ခေတ်သစ်စတော့ဈေးကွက်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပုံစံများ' စာအုပ်၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် 'မန်နေဂျာများလက်စွဲအခြေခံဘဏ္ဍာရေးလမ်းညွှန်' စာအုပ်တို့ကို Wisdom House စာပေတိုက်ကလည်းကောင်း၊ ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမဟာဗျူဟာ (ရွှေရောင်စည်းမျဉ်းများ) စာအုပ်ကို ဇာတိမြေစာပေတိုက်ကလည်းကောင်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် 'စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်အခင်းအကျင်း' စာအုပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် 'အများပိုင်ကုမ္ပဏီများ၊ စတော့အိတ်ချိန်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဈေးကွက်' စာအုပ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထွန်းဖောင်ဒေးရှင်းစာပေဆု (စီးပွားရေးဘာသာရပ်) များ ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရသည်။

မာတိကာ

□ စာရေးသူ၏ အမှာစာ	က
၁။ ငွေကြေး၏ သမိုင်းကြောင်းအစ	၁
၂။ ငွေကြေးသံသရာ	၉
၃။ ဗဟိုဘဏ်စနစ်	၁၇
၄။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကြံ့ခိုင်မှုကို တိုင်းတာခြင်း	၃၁
၅။ ကမ္ဘာ့ငွေကြေး	၄၅
၆။ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများနှင့် စတော့ရှယ်ယာများ	၅၃
၇။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်း	၆၁
၈။ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း	၇၁
၉။ စတော့များကို ရောင်းခြင်း၊ ဝယ်ခြင်း	၈၁
၁၀။ စတော့သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်ခြင်း	၉၅
၁၁။ စတော့အငှားရောင်းခြင်း (Selling Short)	၁၀၃
၁၂။ ငွေချေးငှား၍ စတော့ဝယ်ခြင်း (Buying on margin)	၁၀၉
၁၃။ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကို ခြေရာခံခြင်း	၁၁၃
၁၄။ ငွေချေးစာချုပ်	၁၁၉
၁၅။ ငွေချေးစာချုပ်တစ်ခု၏တန်ဖိုးကို တွက်ဆခြင်း	၁၃၅
၁၆။ အကျိုးတူ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့များ (Mutual Funds)	၁၄၅
၁၇။ ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရန်ပုံငွေ	၁၅၉
၁၈။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအား ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း	၁၆၉
□ နိဂုံး	၁၇၇

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

စနစ်သစ်၊ ခေတ်သစ်ကို အမြန်နှုန်းနှင့် ချီတက်နေချိန်တွင် ပညာရေး မြှင့်တင်မှု (*Capacity Building*)သည် လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။ ပညာရေးစနစ် မြင့်မားပါမှ စီးပွားရေးလည်း မြင့်မားပါမည်။ စီးပွားရေး မြင့်မားပါမှ တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် နိုင်ပါမည်။ မိမိဘက်က အဆင်သင့် မဖြစ်ပါက နိုင်ငံခြားမှ ဝင်လာသောသူများ၏ ပြောသမျှကိုယုံ၊ လုပ်သမျှကို ခံရပေလိမ့် မည်။ ထိုသို့သော အဖြစ်မျိုး မရောက်ရှိရန် လွန်စွာအရေးကြီး ပါသည်။

ပြည်သူများသည် ဘဏ္ဍာရေးစနစ် အပါအဝင် စာပေ ဗဟုသုတများကို စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာနေရန် လိုအပ် ပါသည်။ ပညာဝမ်းစာ ပြည့်ဝနေဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံ၏ လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲမှုနှင့်အတူ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကြီး သည်လည်း လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသည်မှာ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ပါသည်။ ဤအခြေအနေတွင် ဘဏ္ဍာရေး လောကသို့ ဝင်ရောက်မည့် ဝန်ထမ်းများ၊ *Scholar* များ၊ ကျောင်းသားများအတွက် စာတွေ့လက်တွေ့ လေ့လာလိုက်စား ကြရန် များစွာလိုအပ်ပါသည်။ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတများ မြင့်မားပါမှ ကမ္ဘာကြီးနှင့် ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။

ဤစာအုပ်တွင် ငွေကြေးစနစ်နှင့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုစနစ် အခြေခံများကို ရေးသား တင်ပြထားပါသည်။ မိမိတို့နိုင်ငံတွင်

ငွေကြေးစနစ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် အတော်အတန် ခေတ်
 နောက်ကျနေပါသေးသည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ရင်ဘောင်
 တန်းနိုင်ဖို့ တစ်ချိန်တွင် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ အရောက်လှမ်းနိုင်ဖို့
 ဆိုလျှင် လေ့လာသင်ယူမှုများ၊ လက်တွေ့ လေ့လာမှု များစွာ
 ပြုလုပ်ရပါဦးမည်။ မျိုးဆက်သစ်များစွာကိုလည်း မွေးထုတ်ရပါ
 ဦးမည်။ ထိုသို့ လေ့လာ သင်ယူကြရာတွင် ဗဟုသုတ အခံများ
 ရှိနေဖို့လိုပါသည်။ ဤသည်ကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ဖြည့်ဆည်း
 ပေးသည့်အနေဖြင့် ပြုစု ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို *Asian Wall Street Journal* မှ *Guide to
 Understanding Money and Investing* ဆောင်းပါးများကို
 အခြေခံကာ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအကြိမ်
 ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သော ‘စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက် အခင်း
 အကျင်း’ စာအုပ်၏ အဆက်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ စာဖတ်
 သူများအတွက် အကျိုးထူးများစွာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါ
 သည်။ ဤစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေပေးသူ ဆရာကြည်ရွန်း၊ Wisdom
 House စာအုပ်တိုက်နှင့် စာအုပ်တိုက်အဖွဲ့သားများကို အထူး
 ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

သက်ထွန်းဦး

အခန်း (၁)

ငွေကြေး၏ သမိုင်းကြောင်းအစ

ငွေကြေး၏ သမိုင်း အစသည် လူသားတို့ လက်ဝယ်ရှိ ပစ္စည်းများနှင့် ၎င်းတို့ လိုအပ်သော ပစ္စည်းများကို အလဲအလှယ် ပြုလုပ်ရာမှ စတင်ခဲ့သည်။ ပုဆိန်တစ်လက်ကို လိုချင်သည့် လူတစ်ယောက်သည် ၎င်းပုဆိန် လက်ဝယ်ရှိထားသောသူကို ရှာဖွေကြရပြီး သူတို့ လက်ဝယ်ရှိ ပစ္စည်းနှင့် လဲလှယ်လိုခြင်း ရှိ မရှိကိုလည်း အကဲစမ်းကြရပါသေးသည်။

ဤစနစ်သည် ရှေးမဆွမှသည် ယနေ့ခေတ်အထိ ဆက်လက်အလုပ် ဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်သော်လည်း အရေးကြီးသည့် ကွဲပြားချက်တစ်ရပ်မှာ ဤသို့ လဲလှယ်မှု ပြုကြရာတွင် ငွေကြေး ဟူသည့်အရာက ကြားခံအဖြစ် ပါဝင်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပစ္စည်း ရောင်းချထားသောသူ တစ်ဦးသည် ၎င်း လိုအပ်သော ပစ္စည်းတစ်ခုကို ဝယ်ယူမှု မပြုမချင်း ၎င်းငွေကို လက်ထဲတွင် ကိုင်ဆောင်ထားနိုင်ပေသည်။

ငွေကြေးအစ ကုန်ဖလှယ်ခြင်းက

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘိုးဘွားဘီဘင်တို့သည် ၎င်းတို့၏ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရရှိသမျှ သော ပစ္စည်းများဖြင့် ၎င်းတို့၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် ဖူလုံရုံလောက်

သာ ထုတ်လုပ်ကြပြီး၊ ရောင်းချရန်အလို့ငှာ ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြခြင်း မရှိပါ။ သို့ရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်တည်လာပြီးနောက် အမဲလိုက်သည့် ဓလေ့များ၊ စုဆောင်းသည့်ဓလေ့များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီး အခါအားလျော်စွာ ကုန်ပစ္စည်း ပိုလျှံမှုများ ရှိလာခဲ့ပေသည်။ သားရေချပ်များ ပိုလျှံနေပြီး နှံစားသီးနှံ လုံလောက်မှု မရှိသော လူတစ်ဦးသည် နှံစားသီးနှံ ပိုလျှံနေပြီး သားရေ လိုအပ်သောသူနှင့် အလဲအလှယ် ပြုလုပ်ရပါလိမ့်မည်။ ဤသည်မှ အစပြုကာ ကုန်ဖလှယ်ရေးစနစ် (Barter) သည်လည်း စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး ပိုမိုကြီးမား ကျယ်ပြန့်လာသည်နှင့်အမျှ ကုန်ဖလှယ်ရေးစနစ်မှာလည်း ပိုမိုရှင်သန် အောင်မြင်ခဲ့ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဤစနစ်သည် မိမိပစ္စည်းအား လိုချင်သူ၊ မိမိလိုချင်သည့် ပစ္စည်းအား ပိုင်ဆိုင်သူတို့ကို တွေ့ရှိနိုင်ရန်အတွက် အချိန်နှင့် စွမ်းအင် ပိုမိုကုန်ခန်းစေပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းစနစ်တွင် မိမိတို့ လဲလှယ်သည့် ပစ္စည်းတို့ အပေါ် တန်ဖိုးသင့်ရာတွင်လည်း အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့စေပါသည်။ နှံစားပြောင်း တစ်တင်းသည် သားရေ ဘယ်နှချပ်နှင့် တန်ဖိုးတူညီပါသနည်း။ အကယ်၍ ထယ်တစ်လက်၏ တန်ဖိုးသည် သိုးတစ်ကောင်ခွဲနှင့် ညီမျှသည် ဆိုပါက သင် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ပါမည်နည်း။

စက္ကူတစ်ရွက်၏ အသုံးဝင်တန်ဖိုး

ကုန်သွယ်မှုစနစ် ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အမျှ ငွေစက္ကူ၏ အသုံးဝင်မှုသည်လည်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ ငွေစက္ကူ၏ အကြီးမားဆုံးသော အကျိုးကျေးဇူးမှာ ကုန်စည် ဝယ်ယူခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းတို့ တစ်ချိန်တည်း ဖြစ်စရာ မလိုတော့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရောင်းချသူကလည်း ၎င်းရရှိသော ဝင်ငွေကို သိမ်းဆည်းထားနိုင်သလို ၎င်းငွေဖြင့် အခြားသော ရောင်းချသူများထံမှ မိမိလိုသည့် အချိန်၊ လိုသည့်နေရာတွင် ပြန်လည်ဝယ်ယူနိုင်ပေသည်။ ထို့အပြင် ယင်းငွေကြေးသည် ဝယ်ယူနိုင်စွမ်းအားကိုလည်း အထောက်အကူ ဖြစ်ပါသေးသည်။

စက္ကူတစ်ရွက်ကို ငွေတောင်းခံလွှာများအဖြစ် အသုံးပြုရန်အတွက် ဝယ်ယူသူနှင့် ရောင်းချသူတို့သည် ၎င်းတို့နှစ်ဦးနှစ်ဖက်သာမက အများ သူငါကပါ လက်ခံနိုင်သော၊ ရောင်းချသူအနေနှင့် ယင်းအား ငွေကြေး အဖြစ် အသုံးပြုလိုသော ငွေပေးချေ စာရွက်တစ်ခုကို အသုံးပြုရန် သဘောတူကြရပါသည်။ ထို့အပြင် ယင်းငွေကြေးတွင် တန်ဖိုးတစ်ခု သတ်မှတ်ရန်နှင့် ယင်းတန်ဖိုးကို အများသူငါက အသိအမှတ်ပြုရန် အရေးအရာများကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားခဲ့ကြပါသည်။

အရာဝတ္ထုပစ္စည်း အမျိုးမျိုးအား ငွေကြေးအဖြစ် အသုံးပြုရန် နှစ် ပေါင်းများစွာ စဉ်းစားခဲ့ကြပါသည်။ အမှန်စင်စစ် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ငွေစက္ကူ ဆိုသည်မှာ ဝယ်ယူမှု သို့မဟုတ် ရောင်းချမှု တစ်ခုခုအတွက် ပေးချေရန် သတ်မှတ်ထားသော ကြားခံဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါ သည်။ ရှေးကာလများက ဆိုလျှင် မော်လ်ဒိုက်ဖ်ကျွန်းများမှ ထွက်ရှိသော ခရုခွံ၊ ကြွေစေ့များကို ငွေကြေးအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြသည့် သာဓကများ ရှိခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ - လုပ်ခလစာဟု ခေါ်တွင်သော *Salary* ဆိုသည့် အခေါ်အဝေါ်သည်ပင်လျှင် ရှေးယခင်ကာလများက လုပ်ခအဖြစ် ဆား (*sal or salt*) ကို ပေးခဲ့ကြရာမှ ဆင်းသက်လာသည် ဟူသော မှတ်တမ်း များ ရှိခဲ့ပါသည်။

သတ္တုစံနှုန်း

ဘီစီ ၂၅၀၀ ၏အစောပိုင်းကာလများတွင် တန်ဖိုးကြီးပစ္စည်းများ ဖြစ် သည့် ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေးနီများကို ငွေကြေးအဖြစ် အီဂျစ်နိုင်ငံနှင့် အာရှ ဒေသအချို့တွင် သုံးစွဲခဲ့ကြပြီး တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ထားသော သတ္တုပစ္စည်း များကိုမူ တရုတ်နိုင်ငံ၌ ဘီစီ ၂၀၀၀ မှ ဘီစီ ၇၀၀ အထိ *Lydia* ဘုရင်မင်းဆက် ကာလတွင် ရွှေ၊ ငွေ၊ သတ္တုစပ်ကို ပုံသွန်းလောင်းကာ ငွေကြေးအဖြစ် သုံးစွဲခဲ့ကြကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းသတ္တုစပ်များသည် တန်ဖိုးရှိကာ တာရှည်ခံပြီး သယ်ဆောင်ရ လွယ်ကူစေပါသည်။

ထို့အပြင် ငွေပေးချေရာတွင် အကြွေစေ့များကို တာလီစနစ် (*Tale*) ဖြင့် အသုံးပြုနိုင်ပြီး မိမိ ပေးချေလိုသည့် ပမာဏ အတိအကျကိုလည်း

ရှေးဟောင်းအကြွေစေ့များ

ချိန်တွယ်ရန် မလိုဘဲ ပေးချေနိုင်ပါသည်။ ဤစနစ်သည် ဖလှယ်ရေးစနစ် တစ်ခုလုံးအတွက် ပိုမို၍ လွယ်ကူသွားစေပါသည်။ အချိန်ကာလ အတော် ကြာကြာပင် တန်ဖိုးကြီး ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည့် ရွှေနှင့် ငွေကို ငွေကြေး အတွက် နှိုင်းယှဉ်တန်ဖိုးအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ဤနေရာမှသည် ပေါင်စတာလင်နှင့် ရွှေစံချိန်တို့ အစပြုခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ပစ္စုပ္ပန် ကာလတွင်မူ နိုင်ငံစီးပွားရေးစနစ်များ၌ အဖိုးတန် သတ္တုများဖြင့် ကျော ထောက်နောက်ခံ ပြုလုပ်ထားသော ငွေကြေးစနစ်တို့ကို ဖယ်ရှားလိုက်ပြီ ဖြစ်ပေသည်။

စက္ကူငွေကြေး၏အစ

မှတ်တမ်းများအရ စက္ကူငွေကြေးကို ဘီစီ ၂၅၀၀ အစောပိုင်းတွင် ဘေ ဘီလုန်းနီးယမ်းတို့က စတင် အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၂၈၂ တွင် ကူဘလိုင်ခန်ဘုရင်က ပိုးစာပင်အခေါက်မှ ပြုလုပ်သော စက္ကူကို ၎င်း၏တံဆိပ် ခတ်နှိပ်ကာ ဘဏ္ဍာစိုး လက်မှတ်ထိုး၍ ထုတ်ဝေ

ခဲ့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင် ၁၃၆၈ မှ ၁၃၉၉ ခုနှစ်အတွင်း ‘မင်’မင်းဆက် မှ ထုတ်ဝေခဲ့သော kuan အမည်ရှိ ငွေစက္ကူသည် ရှေးအကျဆုံးသော သမိုင်းတင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် ငွေကြေးဖြစ်ပြီး အနံ ၂၁ ဒသမ ၆ နှင့် အလျား ၂၉ ဒသမ ၉ စင်တီမီတာရှိသည်။ ဝိယက်နမ်နိုင်ငံတွင် ပထမ ဆုံးသော ငွေစက္ကူကို Sao အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး အမျိုးအစား ခုနစ် မျိုးဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထူးခြားမှုတစ်ခုမှာ ၁၈ ရာစုမတိုင်မီအထိ ဥရောပနှင့် အမေရိကန်တို့တွင် ငွေစက္ကူကို ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့် လှည့်လည်သုံးစွဲခြင်း မရှိခဲ့သော်လည်း ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် စတင်ခေတ်စားနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

စက္ကူငွေကြေးမှာ စတင် အသုံးဝင်နေပြီ ဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏ တန်ဖိုးမှာ မတည်ငြိမ်ဘဲ မကြာခဏဆိုသလို အတက်အကျ ရှိတတ်ပါ သည်။ ယခုအချိန်တွင် အတည်ငြိမ်ဆုံးဟုဆိုသော အမေရိကန်ဒေါ်လာ သည်ပင် ၁၈၆၃ ခုနှစ်အထိ ဈေးနှုန်းဖရိဖရဲဖြစ်ခဲ့ကာ ၎င်းနောက်ပိုင်း မှသာ အစိုးရမှ ငွေကြေးနှင့် ဘဏ်စနစ်ကို ထိန်းကျောင်းခဲ့ရပါသည်။

စက္ကူတန်ဖိုး

စက္ကူငွေကြေးသည် အဆင်ပြေ ချောမွေ့ပါ၏။ အမှန်စင်စစ် လူတို့အနေ နှင့် ငွေစက္ကူကို သုံးစွဲလိုခြင်းမှာ လွယ်လင့်တကူ ကိုင်တွယ်လိုမှုအပေါ် သာ အခြေခံပြီး ယင်းငွေစက္ကူကို ကမ္ဘာသုံး ငွေကြေး၊ ရွှေဒင်္ဂါး၊ ငွေဒင်္ဂါး တို့နှင့် လဲလှယ်လိုမှုကို အခြေမခံခဲ့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူတို့ အနေနှင့် ယုံကြည်သည်မှာ ၎င်းငွေစက္ကူအား အခြားသူတို့မှလည်း တူညီ သော တန်ဖိုးတစ်ခု သတ်မှတ်ပေးပြီး ၎င်းတို့ကို ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင် မှုများအတွက် ပေးချေရာတွင် လွယ်ကူမှု ရရှိစေသည်ဟူသည့် အချက် ပင် ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကို အကြောင်းပြုကာ ယနေ့ခေတ်တွင် ပြည်သူ လူထု အများစုက ငွေစက္ကူအပေါ်တွင် ၎င်းတို့ နေ့စဉ်ဘဝအတွက် ဦးစားပေး ကိစ္စရပ်တစ်ခုအဖြစ် စဉ်းစားလာရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ယခုအခါ နိုင်ငံအသီးသီးသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ငွေကြေးများ ရှိနေကြသောကြောင့် ၎င်းငွေကြေးကို နိုင်ငံ၏ ရေမြေပိုင်နက်အတွင်း

mgyoe.com

သုံးစွဲနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ အစိုးရတစ်ရပ် တည်ငြိမ်မှု မရှိသည့်အခါတိုင်း အခြားသော ငွေကြေးပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခု က ငွေစက္ကူထက် နေ့စဉ်ဘဝတွင် ပိုမို အရေးကြီးလာလေ့ ရှိပါသည်။ ဥပမာ - အစားအစာကို ပိုမိုအရေးထားလာခြင်း။ တစ်ခါတစ်ရံ စီးပွား ရေး ပျက်စီး ယိုယွင်းနေသော အချိန်ကာလတွင် အစိုးရတစ်ရပ်သည် အစားထိုးငွေကြေးတစ်ရပ်အဖြစ် ကူပွန် သို့မဟုတ် လက်မှတ် (Scrip) များကို ထုတ်ဝေပေးကာ ယင်းကာလတစ်ရပ်အတွက် အသုံးပြုစေခြင်း သို့မဟုတ် တည်ငြိမ်မှု ရရှိလာသည့်အချိန်တွင် တရားဝင် ငွေကြေးဖြင့် ပြန်လည် လဲလှယ်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လေ့ရှိပါသည်။

စက္ကူငွေကြေး၏ အတက်အကျ

စက္ကူငွေကြေးတစ်ခု၏ တန်ဖိုးမှာ အတက်အကျ အမြဲတမ်း ရှိနေပါ သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်း၏တန်ဖိုးသည် ၎င်းနိုင်ငံ၏ စီးပွား ရေး အခြေအနေ အတက်အကျပေါ် မူတည်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပေ သည်။ ပြည်သူလူထုလက်ဝယ် လှည့်လည် သုံးစွဲနေသော ငွေကြေးပမာဏ များပြားနေသောကာလတွင် ကုန်ဈေးနှုန်းများ တက်ကာ ပြည်သူတို့ လက်ထဲရှိ ငွေမှာ ယခင် ဝယ်ယူနိုင်သည့် ပမာဏထက် လျော့နည်းကာ ဝယ်ယူနိုင်သည်။ ယင်းကို ငွေဖောင်းပွမှု (Inflation) ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။

ဥပမာ- ပထမကမ္ဘာစစ်အပြီးကာလများ၌ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ဂျာမန် မတ်ငွေတန်ဖိုးသည် ၁၉၁၈ ခုနှစ်က မတ်ငွေ တစ်ယူနစ်နှင့် ဝယ်ယူ ရသော ပစ္စည်းတစ်ခုကို ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် မတ်ငွေ ၇၂၆,၀၀၀,၀၀၀ ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့ရသည်အထိ ဖောင်းပွခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ယင်းကာလ တွင် ဂျာမန်အိမ်ရှင်မတစ်ဦးသည် ဟင်းချက်ရာတွင် ထင်းဖြင့် ချက် ပြုတ်ခြင်းထက် မတ်ငွေစက္ကူများဖြင့် ချက်ပြုတ်ခြင်းက လောင်စာစရိတ် ပို၍ သက်သာကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ပုံနှိပ်ငွေစက္ကူ

တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် သုံးစွဲလျက်ရှိသော ငွေစက္ကူများကို အတုရိုက်နှိပ်ခြင်း၊ ခွင့်ပြုချက် မရှိဘဲ ရိုက်နှိပ်၍ မရအောင် အစိုးရအသီးသီးက ကာကွယ်မှု

ပြုနေရပါသည်။ ဤငွေစက္ကူအတူ ပြဿနာကို 'မင်'မင်းဆက်မှ စတင်၍ တိုက်ဖျက်ခဲ့ရကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ငွေစက္ကူအတူသည် စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုအတွင်း ကြီးမားသော ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းသည် ငွေဖလှယ်နှုန်းကို လျော့ကျစေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ကုန်ရောင်းသူတစ်ဦးက အဆိုပါ ငွေစက္ကူအား အတူ ဖြစ်နေသည်ဟု သံသယရှိပါက အရောင်းအဝယ်ကို ပြုလုပ်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ အာဏာပိုင်တို့က ငွေစက္ကူ အတူများကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်သည့်အတွက် ငွေအတူကို မည်သည့်အခါမှ လက်ခံမည် မဟုတ်ပါ။

အမေရိကန်တွင် ၎င်းတို့၏ ငွေစက္ကူ လုံခြုံရေးအတွက် အထူးတီထွင်ထားသော စက္ကူများ၊ မင်များ၊ ရောင်ပြန်စနစ်များ၊ ပိုလီမာ အထူးချည်မျှင်များကို ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံတွင် ၎င်းတို့၏ ငွေစက္ကူကို ပုံတူကူးချ၍ မရနိုင်သော ပလတ်စတစ် ငွေစက္ကူများကို ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှ စတင် ထုတ်ဝေခဲ့ကာ ပုံနှိပ်နည်းပညာများကို လည်း အခြားအစိုးရများသို့ ဖြန့်ဝေ ရောင်းချလျက် ရှိပါသည်။

အသွင်အမြင်သစ်

အမေရိကန် အစိုးရအနေနှင့် မကြာသေးမီက ဒေါ်လာ ၁၀၀ တန် ငွေစက္ကူအား ပုံသဏ္ဍာန်အသစ်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ယင်းစက္ကူတွင်

အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀ တန် ငွေစက္ကူ

အမေရိကန်သမ္မတ Benjamin Franklin ၏ဓာတ်ပုံအား ပိုမိုကြီးထွားခြင်း၊ အလယ်ကောင်တုည့်တည့်တွင် မထားရှိတော့ဘဲ ဘေးသို့ ရွှေ့ပြောင်းထားခြင်းဖြင့် ခေတ်သစ်ကာလတွင် နည်းပညာ မြင့်မားသော ကော်ပီစနစ်များ၊ ဓာတ်ပုံစနစ်များဖြင့် တုပခြင်းမှ ကာကွယ်ထားသည်။

ဤကဲ့သို့ ကာကွယ်ထားခြင်းဖြင့် အမေရိကန်နိုင်ငံ နိုင်ငံပြင်ပတွင် လှည့်လည် သုံးစွဲနေသော အမေရိကန်ဒေါ်လာများအတွက် ထိရောက်သော ကာကွယ်မှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။ သို့သော် ငွေစက္ကူ ပုံစံအဟောင်းများကိုလည်း တရားဝင် ဆက်လက် သုံးစွဲခွင့်ပြုထားပါသည်။

အခန်း (၂)

ငွေကြေးသံသရာ

အစိုးရတစ်ရပ်အနေနှင့် ငွေစက္ကူအသစ်များ၊ အကြွစေ့များ အသစ် ရိုက်နှိပ်သည့်အခါတိုင်း ပြည်သူလူထုအတွင်း လှည့်လည်သုံးစွဲနေသည့် စနစ်အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းသည် မဟုတ်ပါ။ ၎င်းငွေကြေးများကို ပြည်သူ တို့ လှည့်လည်သုံးစွဲရင်း ဟောင်းနွမ်း ပျက်စီးသွားသော ငွေစက္ကူများ နေရာတွင် အစားထိုး သုံးစွဲပါသည်။

ငွေစက္ကူများသည် နှစ်နှစ် သုံးနှစ်တွင် ပျက်စီးလေ့ရှိသော်လည်း အကြွစေ့များမှာမူ အနှစ် သုံး-လေးဆယ် ခံလေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့နိုင်ငံများတွင် တန်ဖိုးနည်း ငွေစက္ကူအချို့ကို အကြွများအဖြစ် ပြောင်းလဲ ထုတ်လုပ်လျက် ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်အနည်းငယ်က ဟောင်ကောင်တွင် ၁၀ ဒေါ်လာတန် ငွေစက္ကူကို အကြွစေ့နှင့် အစား ထိုးခဲ့သလို စင်ကာပူနိုင်ငံတွင်လည်း ၁ ဒေါ်လာတန် ငွေစက္ကူကို အကြွစေ့နှင့် အစားထိုး လဲလှယ်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအား အပြောင်းအလဲ

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းရှိ လှည့်လည်သုံးစွဲနေသော ငွေစက္ကူနှင့် အကြွ များ၏ ပမာဏမှာ အပြောင်းအလဲ ရှိပါသည်။ အလိုအလျောက် ကုန်

ရောင်းစက် (Vending Machine) များ ပေါ်ပေါက်လာမှုကြောင့် ငွေအကြွ သုံးစွဲမှု ပမာဏ မြင့်မားလာသလို ယင်းစက်များက ငွေစက္ကူများကို လက်ခံသည့် အချိန်တွင်လည်း ငွေအကြွများက ပြန်အမ်းသည့် နေရာတွင် သုံးစွဲနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖက်တွင်လည်း ပြည်သူတို့၏ ငွေစက္ကူ သုံးစွဲမှု ပိုမိုအားကောင်းလာခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘဏ်များမှ အလိုအလျောက် ငွေထုတ်စက် (Automatic Teller Machine, ATM) များကို လူအများအဆင်ပြေစွာ အသုံးပြုနိုင်စေရန် တပ်ဆင်ပေးခဲ့မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ပိုက်ဆံပန်းကုံး

အချို့ပြည်သူများအနေနှင့် ပိုက်ဆံအကြွစေ့များကို ပိုက်ဆံအိတ်ထဲတွင်လည်းကောင်း၊ အိတ်ကပ်ထဲတွင်လည်းကောင်း ထည့်၍ လေးလံစွာ သယ်ဆောင်သွားဖူးပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ရှေးခေတ် တရုတ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့တွင် ပိုမိုလွယ်ကူသောစနစ်ကို တီထွင်ခဲ့ကြပါသည်။

အကြွများကို တရုတ်နိုင်ငံတွင် လေးထောင့်ပုံစံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် အဝိုင်း ပုံစံဖြင့်လည်းကောင်း သွန်းလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ အကြွများကို သွန်းလောင်းရာတွင် အလယ်တွင် အပေါက်ဖောက်ကာ ယင်းအပေါက်ထဲသို့ ကြိုးဖြင့် သီကုံး၍ လွယ်ကူစွာ သယ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းသို့ ကြိုးဖြင့် သီကုံးသယ်ဆောင်သည့်စနစ် တဖြည်းဖြည်းပျောက်ကွယ်သွားပြီး နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ဂျပန်ယန်းငွေ အကြွစေ့အချို့ကို အလယ်တွင် အပေါက်ဖြင့်သာ ဆက်လက်ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ထူးခြားချက်များ ပါဝင်သော ငွေစက္ကူ

နိုင်ငံပေါင်း များစွာတွင် ငွေစက္ကူတန်ဖိုး အမျိုးအစား အသီးသီးကို အရောင်အမျိုးမျိုး၊ အရွယ်အစား အမျိုးမျိုးဖြင့် ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဥပမာ ထိုင်းဘတ်ငွေကို အနီးစပ်ဆုံး လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ထိုင်းဘတ်ငွေ ၅၀၀ တန် ငွေစက္ကူ

ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာငွေကြေးအများစုတွင် ထင်ရှားသော လူပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ရုပ်ပုံများ၊ နိုင်ငံ၏ သဘာဝ အလှရှုခင်းများ၊ တိရစ္ဆာန်ပုံများနှင့် အနုပညာရှင်များ၏ လက်ရာများဖြင့် ထုတ်ဝေနေကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ငွေစက္ကူတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဒီဇိုင်းအသွင်အပြင် မတူညီ ရခြင်း၏ ခိုင်မာသော အကြောင်းရင်းများလည်း ရှိပါသည်။ အဓိက အကြောင်းရင်းမှာ အရွယ်အစားနှင့် အရောင်အဆင်း မတူညီမှုမှ ငွေကြေးတန်ဖိုးများကို သိသာ ထင်ရှားစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ငွေကြေးစနစ်

နိုင်ငံအများစု၏ ငွေကြေးစနစ်တွင် အဆင့်သုံးမျိုး ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ဗဟိုဘဏ်သည် ငွေကြေး ထုတ်ဝေခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေး မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်းနှင့် စီးပွားရေး မူဝါဒများတွင် ဩဇာအာဏာ သက်ရောက် စေခြင်း၊ (၂) ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး ဘဏ်များသည် ငွေကြေးကို ပြည်သူများအတွင်း လှည့်လည်စေခြင်းနှင့် (၃) ပြည်သူလူထုနှင့် အဖွဲ့ အစည်းများသည် ငွေကြေးကို သုံးစွဲခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ငွေကြေးစနစ်တစ်ရပ် ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နေပါက ပြည်သူ လူထုတို့အနေဖြင့် ဘဏ်များကို ယုံကြည်စိတ်ချမှု ရှိလာကြပြီး ၎င်းတို့၏ ငွေများကို ဘဏ်များတွင် လိုလိုလားလား အပ်နှံလာကြမည် ဖြစ်သည်။

ဘဏ်များကလည်း ယင်းငွေကြေးများကို အခြားသော ငွေအရင်းအနှီး လိုအပ်သည့် ဖောက်သည်များသို့ ပြန်လည်ချေးငှားခြင်းဖြင့် ဘဏ်များ၏ ငွေကြေးလှည့်လည်မှု ပိုမိုမြန်ဆန် သွက်လက်လာစေပြီး တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးကို ပိုမိုမြှင့်တက်လာစေပါသည်။

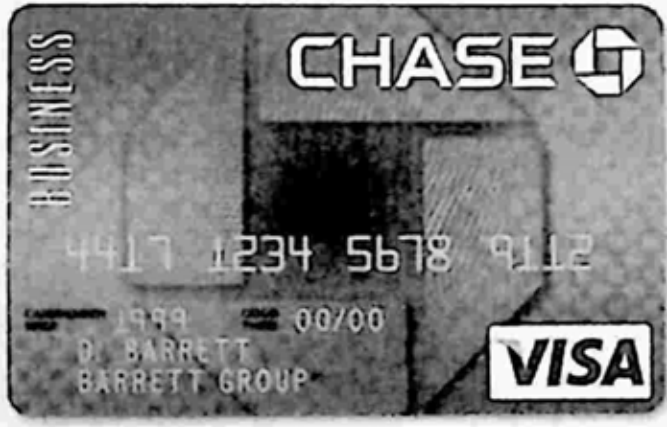
အခြားသော ငွေကြေးပုံသဏ္ဍာန်များ

ငွေစက္ကူကို လူတစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အမြဲတမ်း လက်ရောက် ပေးချေ လွှဲပြောင်းပေးနေသည် မဟုတ်ပါ။ မကြာခဏ ဆိုသလို လူတစ်ဦး၏ ဘဏ်စာရင်းမှ အခြားသူတစ်ဦး၏စာရင်းသို့ အီလက်ထရွန်နစ်စနစ်ဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးသည်များလည်း ရှိပါသည်။ နည်းပညာ တိုးတက်မှုများမှ သည် ငွေကြေးကိုင်တွယ် သုံးစွဲမှုစနစ်များသည်လည်း တစ်စထက်တစ်စ ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာသည်မှာ အထင်အရှား ဖြစ်ပါသည်။

သာဓကတစ်ခုအနေနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ပြည်သူ့အများ လက်ဝယ် ကိုင်တွယ် သုံးစွဲနေသည့် ငွေစက္ကူနှင့်အကြွေများသည် နိုင်ငံ စီးပွားရေး စနစ်အတွင်း လှည့်လည်သုံးစွဲနေသော ဒေါ်လာ ထရီလီယံပေါင်း များစွာ၏ ၈ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ကျန် ၉၂ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အီလက်ထရွန်နစ်စနစ် အမျိုးမျိုးဖြင့် လွှဲပြောင်း ပေးချေနေကြပါသည်။

ငွေကြေးပုံစံသစ်

ငွေစက္ကူများက ကုန်ဖလှယ်ရေးစနစ် (Barter System) နေရာနှင့် အကြွေစေ့နေရာများတွင် အစားထိုး ဝင်ယူသလို ငွေစက္ကူ နေရာတွင်

ခရက်ဒစ်ကတ်

လည်း ခရက်ဒစ်ကတ်၊ ဒက်ဘစ်ကတ်နှင့် စမတ်ကတ်များက အစားထိုး နေရာယူခဲ့ပါသည်။

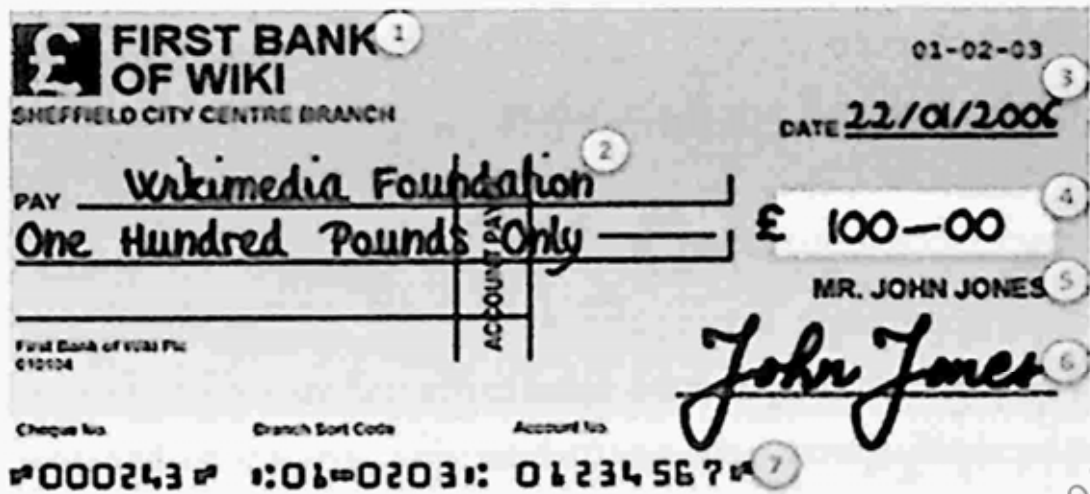
ခရက်ဒစ်ကတ်များသည် သင်၏ ကုန်စည် ဝယ်ယူမှုများအတွက် ငွေပေးချေစရာ မလိုသေးဘဲ အကြွေးဝယ်ယူနိုင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင်မှ ဘဏ် သို့မဟုတ် အခြားဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုနှင့် ကြိုတင် သဘောတူထားသည့် အချက်များအတိုင်း ပြန်လည် ပေးဆပ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒက်ဘစ်ကတ်သည် သင် ဝယ်ယူ သုံးစွဲသည့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုးကို ချက်ချင်း ကတ်ထဲမှ ဖြတ်တောက်ကာ ကုန် ရောင်းချသူ၏ စာရင်းထဲသို့ စာရင်းပြောင်းထည့်ပေးပါသည်။

ချက်လက်မှတ်က ငွေများကို ဘယ်လို ရွှေ့ပြောင်း

မြန်နှုန်းမြင့် အီလက်ထရွန်နစ် ကိရိယာများက ချက်လက်မှတ်များ၏ အောက်ခြေတွင် သံလိုက်ဓာတ် ပါဝင်သော မင်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထားသည့် စာလုံးများကို ဖတ်နိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။ ယင်းစက်များရှိ *Magnetic Image Character Recognition, MICR* စနစ်က ချက်လက်မှတ် အောက်ခြေရှိ သံလိုက်ဓာတ်ပါ ကုတ် (code) နံပါတ်များကို အလို အလျောက်ဖတ်ကာ ချက်ပိုင်ရှင်၏ စာရင်းမှ ငွေကို နုတ်ယူ (debit) ၍ ချက်လက်ခံသူ၏စာရင်းထဲသို့ ငွေများထည့်သွင်း (credit) ပေးသည်။

ပြည့်စုံသော ချက်လက်မှတ် တစ်စောင်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ သတ်မှတ်ထားချက်များ ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ချက်လက်မှတ် နမူနာ

ငွေကြေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လမ်းညွှန်

- (၁) ချက်လက်မှတ် ထုတ်ဝေသော ဘဏ်၏အမည်၊
- (၂) မည်သူထံသို့ ပေးသည်၊
- (၃) ချက်လက်မှတ် ရေးသားသော နေ့၊
- (၄) ချက်ဖြင့် ပေးသော ငွေပမာဏ၊
- (၅) ချက်လက်မှတ်ပိုင်ရှင်အမည်၊
- (၆) ချက်လက်မှတ်ပိုင်ရှင်၏ လက်မှတ် နှင့်
- (၇) ချက်လက်မှတ်၏ လျှို့ဝှက်နံပါတ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၂၄ နာရီပတ်လုံးအတွက်ငွေကြေး

ဘဏ်ဖောက်သည်တစ်ဦးသည် ၎င်း၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး စိစစ်ရေး နံပါတ် (Personal Identification Number, PIN) သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး စိစစ်ရေး ကုဒ်နံပါတ် (Personal Identification Code, PIC) တို့ကို ဘဏ်၏ အလိုအလျောက် ငွေထုတ်ခွင့်ကတ်နှင့် တွဲဖက် သုံးစွဲကာ ငွေထုတ်ခြင်း၊ ငွေသွင်းခြင်း၊ ဘဏ်စာရင်း လက်ကျန် စစ်ဆေးခြင်း၊ ငွေပေးချေခြင်း၊ ဘဏ်နှင့် ချိတ်ဆက်ထားသော အခြားဝန်ဆောင်မှုများ အား ကြည့်ရှုခြင်း စသည်များကို ဘဏ်များသို့ သွားရောက်ရန် မလိုဘဲ ၂၄ နာရီပတ်လုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

ဘဏ်အများစုသည် ဒေသဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအဆင့်ဘဏ် များ၏ အခွဲများဖြစ်ပြီး အချို့မှာ နိုင်ငံတကာဘဏ်များနှင့်ပင် ချိတ်ဆက် ထားပါသည်။ ကုဒ်နံပါတ်မှတစ်ဆင့် ဘဏ်များရှိ သင်၏ ငွေစာရင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသော်လည်း ယင်းကုဒ်နံပါတ်မှာ သင်၏ ကိုယ်ပိုင်ငွေ စာရင်း နံပါတ်နှင့် တူညီခြင်း မရှိပါ။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှ ငွေကြေး

ခရက်ဒစ်ကတ်များ စက္ကူငွေကြေး၏နေရာတွင် ဝင်ရောက်လာမှုသည် ရေပန်းအစားဆုံးကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ သင့်အနေနှင့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ခရက်ဒစ်ကတ်ဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင်

အလိုအလျောက် ငွေထုတ်စက်
(ATM)

ပေးချေနိုင်သလို သာမန်ကိစ္စရပ်များအတွက် ငွေသားဖြင့် ပေးချေမှုကို လည်း ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

ယင်းကတ်များဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးရှိ သင် ရောက်ရှိနေသောနိုင်ငံ ၏ ငွေကြေးကို လဲလှယ် ပေးချေနိုင်ပြီး ငွေလဲလှယ်ခြင်းကိုလည်း သင့်လျော်သော နှုန်းထားဖြင့် လဲလှယ်နိုင်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆို သော် ခရက်ဒစ်ကတ် ကုမ္ပဏီကြီးများသည် ပမာဏ ကြီးမားစွာဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မြုပ်ကွက်တစ်ခုမှာတော့ သင်၏ ပေးချေမှုသည် ကတ်ကုမ္ပဏီမှ ရောင်းချသူထံသို့ ပေးချေသော နေ့တွင်ရှိသော ငွေလဲနှုန်းဖြင့်သာ အကျိုးသက်ရောက်မည်ဖြစ်ကာ သင် ဝယ်ယူလိုက်သည့်နေ့တွင် စတင်အကျိုးသက်ရောက်လိမ့်ဦးမည် မဟုတ် ပါ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် သင့်အနေနှင့် မည်သည့် အချိန်တွင် လာရောက်ပေးသွင်းမည်၊ မပေးသွင်းသေး ဆိုသည်ကို ကြိုတင်ခန့်မှန်း၍ မရနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ခရက်ဒစ်ကတ် ကုမ္ပဏီအနေနှင့် သင့်တင့်သော အမြတ်ငွေကို အထက်ပါ လဲလှယ်မှုမှ ရရှိသော်လည်း ဒေသဆိုင်ရာ မန်းနီးချိန်ဂျာများ

ထက်တော့ နည်းကောင်း နည်းပါလိမ့်မည်။ သင်၏ငွေပေးချေမှုလုပ်ငန်း အဝဝကို ATMစက်မှ ထုတ်ပေးသော ငွေလက်ခံဖြတ်ပိုင်းတွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။ သင် သုံးစွဲသည့် နေ့စွဲနှင့် အသုံးပြုသည့် ATMစက် တည်နေရာနှင့် ဘဏ်ခွဲတို့ကို သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ စက်များအနီးတွင် CCTV ကင်မရာများ တပ်ဆင်ထားသောကြောင့် တစ်ချိန်ချိန်တွင် အငြင်းပွားမှုများ ရှိပါက ဖြေရှင်းနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

စမတ်ကတ်များ

တစ်ခါတစ်ရံ ချစ်ပ်ကတ်ဟု ခေါ်လေ့ရှိသော စမတ်ကတ်များသည် ခရက်ဒစ်ကတ်နှင့် ပုံပန်းအားဖြင့် ဆင်တူသော်လည်း စမတ်ကတ်များ ထဲတွင် မိုက်ကရို ပရိုဆက်ဆာဟု ခေါ်သော အလွန်သေးငယ်သည့် တွက်ချက်ရေး စက်ငယ်အား ထည့်သွင်းထားပြီး ၎င်းကတ်တွင် စိစစ်အတည်ပြုရေးစနစ်များ၊ ကိုယ်ပိုင်လျှို့ဝှက်နံပါတ်များ ပါရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ခရက်ဒစ်ကတ်ထက် သိုမှီးနိုင်မှု ပမာဏ ပိုမိုများပြားပါသည်။ သင့်အနေနှင့် ကတ်ပြားတွင် ပါရှိသည့် ပမာဏကို သုံးစွဲပြီးနောက် ယင်းကတ်အား အစားထိုးခြင်း၊ ငွေ ထပ်မံဖြည့်တင်းခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

စမတ်ကတ်တွင် ပါဝင်သော ငွေကြေးများကို ဒစ်ဂျစ်တယ်စနစ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားပြီး သင် အသုံးပြုမည့် တာမင်နယ်တစ်ခုမှ အခြားလက်ခံမည့် တာမင်နယ်သို့ ကတ်ကို ထိုးထည့်လိုက်ရုံ၊ ဝှေ့ယမ်းလိုက်ရုံနှင့် ပေးချေမှု အလိုအလျောက် ပြီးမြောက်ပါသည်။ စမတ်ကတ်များသည် ငွေစက္ကူအသစ်များ ဖြစ်လာနိုင်ပါသလား ဆိုသည့် မေးခွန်းကို ဖြေရပါလျှင် ၎င်းတို့ကို ကမ္ဘာအဝန်း မည်မျှ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံနိုင်မည် ဆိုသည့်အချက်အပေါ်တွင် မူတည်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ပြည်သူတို့အနေနှင့် ငွေစက္ကူနေရာတွင် အစားထိုးရန်ဆန္ဒ မည်မျှ ရှိသည် ဆိုသည့်အပေါ်တွင်လည်း တည်မှီနေပါသည်။

အခန်း (၃) ဗဟိုဘဏ်စနစ်

ဗဟိုဘဏ်တစ်ခု၏တာဝန်မှာ ယင်းနိုင်ငံ၏ ငွေကြေးစနစ်ကို စောင့်ကြပ် ထိန်းသိမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်ခု၏ ဘဏ္ဍာရေး စနစ်တစ်ခုကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ ဆိုရာတွင် ယင်းကို ခိုင်မာသော ငွေကြေး စနစ်တစ်ရပ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံ အများစုတွင် ယင်းစနစ်ကို ဗဟိုဘဏ်များက ဆောင်ရွက်ကြသည်။ အများအားဖြင့် ဗဟိုဘဏ်များသည် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြပြီး လွတ်လပ်မှု အနည်းငယ်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။ အချို့နိုင်ငံ များတွင်လည်း ဗဟိုဘဏ်များသည် ပိုမိုလွတ်လပ်စွာဖြင့် ငွေကြေးမူဝါဒ များကို ချမှတ်နိုင်ကာ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးစနစ်ကို သြဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည် ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

နိုင်ငံအများစုတွင် တစ်ခုတည်းသော ဗဟိုဘဏ်စနစ်ကို ကျင့်သုံး သော်လည်း အမေရိကန်တွင် သီးခြားဘဏ် ၁၂ ဘဏ် ရှိပြီး ယင်းဘဏ် တစ်ခုစီတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦးစီ ရှိပါသည်။ ယင်းဗဟိုဘဏ်များမှ အဖွဲ့ဝင် ခုနစ်ဦး ပါဝင်သော ဗဟိုအစိုးရ ဗဟိုဘဏ် ဘုတ်အဖွဲ့ (Federal Reserve Board) ကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ထားပါသည်။ ဌာနချုပ်ကို မြို့တော် ဝါရှင်တန်ဒီစီတွင် ထားရှိပြီး ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဒီဇင် ဘာလ ၂၃ ရက်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ဗဟိုဘဏ်တစ်ခု ဘာတွေလုပ်ဆောင်

အမေရိကန် ဗဟိုဘဏ်ဟု ခေါ်တွင်သည့် *Federal Reserve Board (Fed)* ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များစွာထဲမှ တစ်ခုမှာ တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေး စနစ်ကို တောင့်တင်းခိုင်မာစေရေးပင် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားတာဝန်များမှာ စည်းမျဉ်း ထိန်းကျောင်းသူ (*Regulator*)၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင် (*Banker*)၊ ငွေချေးငှားသူ (*Lender*)၊ စာရင်းစစ် (*Auditor*) နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူ (*Guardian*) စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဗဟိုဘဏ်တစ်ခု၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ

 စည်းမျဉ်းထိန်းကျောင်းသူ	 ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်	 ငွေချေးငှားသူ	 စာရင်းစစ်	 ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူ
အစိုးရငွေတိုက်စာချုပ်များကို ဝယ်ခြင်းရောင်းခြင်းဖြင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိလှည့်လည်နေသော ငွေကြေးကို ထိန်းချုပ်ပေးပါသည်။ စီးပွားရေး တည်ငြိမ်နေသည့်ကာလတွင် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ဝယ်လိုအားမှာ မျှတနေမည် ဖြစ်	<i>Fed</i> အနေနှင့် အမေရိကန် ဘဏ္ဍာတိုက်၊ အစိုးရများနှင့် အစိုးရတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပါဝင်သော ဘဏ်များ၏ စာရင်းများကို ထိန်းသိမ်း ပါသည်။ သင့် နိုင်ငံ ၏ ဘဏ်များတွင် ဆောင်ရွက်သလိုပင် အပ်နှံခြင်း၊ ထုတ်ယူခြင်း တို့ကို	အကယ်၍ ဘဏ်များအနေနှင့် ငွေကြေးလိုအပ်လာပါက <i>Fed</i> ထံမှ ချေးယူ နိုင်ပါသည်။ <i>Fed</i> မှ ဘဏ်များသို့ ချေးငှားသော အတိုးနှုန်းကို <i>Discount Rate</i> ဟု ခေါ်ပါသည်။ ဘဏ်များ အနေနှင့် <i>Fed</i> မှ ငွေကို မချေးငှားလိုပါ	<i>Fed</i> သည် ၎င်း၏ ဘဏ်စနစ် အတွင်းရှိ ဘဏ်များအားလုံး၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် စာရင်းများကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေး ရပါသည်။ အဓိကကျသောအချက်မှာ ဘဏ်စည်းမျဉ်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လိုက်နာ	နိုင်ငံ တကာ အစိုးရများ၏ တန်ပေါင်း ၁၀၀၀၀ ကျော်ရှိ ရွှေများကို အမေရိကန် နိုင်ငံ နယူးယောက် ဗဟိုဘဏ် တွင် အပ်နှံထားရှိပါသည်။ ဤပမာဏသည် သိရှိသမျှ စာရင်းဇယား အရ တစ်နေရာထဲတွင် အများဆုံး

စည်းမျဉ်းထိန်း ကျောင်းသူ	ဘဏ် လုပ်ငန်းရှင်	ငွေချေးငှားသူ	စာရင်းစစ်	ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သူ
<p>ပြီး ဈေးနှုန်း မှာလည်းတည်ငြိမ်နေပါသည်။ Fed အနေနှင့် ဤတည်ငြိမ်မှုကို ထိန်းသိမ်းကာ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးစနစ်ကို ခိုင်မာ တောင့်တင်း စေ ကာ ငွေ ကြေး တန်ဖိုး ကို လည်း တည် ငြိမ် စေ ပါသည်။</p>	<p>ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကြီးမားသော ပမာဏများကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ နှစ် စဉ် ပျမ်းမျှ ငွေတိုက် ချက် လက်မှတ်စောင် ရေ သန်း ၈၀ ခန့် ရေးသား နေ ရ ပါသည်။ Fed သည် နိုင်ငံ၏ စာရင်း ရှင်းလင်းရေးဘဏ် တစ်ခုအဖြစ် လည်း ဆောင်ရွက် ပြီး လျင်မြန်၍ တိကျသော စာရင်းရှင်း လင်း မှု ပေါင်း တစ်နှစ်လျင် ပျမ်းမျှ ၁၅ ဘီလီယံ ခန့် ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိပါသည်။</p>	<p>က ငင်းတို့တွင် ပြဿနာ တစ်ခု တစ်ရာ ပေါ်နေ သည် ဟု ကောက်ချက်ချ နိုင် ပါ သည်။ ဘဏ်များသည် အခြား သော မိတ်ဖက်ဘဏ် များ မှ လည်း သက်သာသော အတိုးနှုန်းဖြင့် ချေးငှားနိုင်ကြ ပါသည်။</p>	<p>ဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိ မရှိနှင့် ချေးငွေ အရည် အချင်းများကို စစ်ဆေး ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ချို့ယွင်းနေသော ငွေစက္ကူများ ကိုလည်း လှည့်လည် ငွေကြေး စနစ်မှ နုတ်ယူ ပြီး စက္ကူအသစ် များဖြင့် အစားထိုး လဲလှယ် ပေးပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘဏ္ဍာတိုက် အတွက် ငွေ စက္ကူ နှင့် အကြွေးများကို ကြိုတင် ရိုက်နှိပ် ထား ရပါ သည်။</p>	<p>အပ်နှံမှု ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် Fed သည် နိုင်ငံ အချင်းချင်း ရွှေ တုံး များ ရောင်း ဝယ်ခြင်း ကို လည်း ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲပါသည်။</p>

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘဏ်စနစ်

ဗဟိုဘဏ်သည် မိမိနိုင်ငံ၏ ငွေကြေးတန်ဖိုး တည်ငြိမ်စေရေးအတွက် ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင်သာမက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဈေးကွက်များကို လည်း ထိန်းသိမ်းရပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်သည် ငွေစက္ကူ ထုတ်ဝေခြင်း သာမက ရွှေနှင့် အခြား နိုင်ငံခြား ငွေကြေးများကိုပါ မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် စာရင်းအတွက် ရောင်းဝယ်နိုင်ကြပါသည်။ ထို့အပြင် အခြားသော နိုင်ငံ များ၏ ငွေကြေးများဖြစ်သည့် ဂျပန်ယန်းငွေ၊ ဒေါ်လာ သို့မဟုတ် ရွှေတို့ ကိုလည်း မိမိတို့နိုင်ငံ အရန်ငွေကြေးအတွက် ထိန်းသိမ်းထားရှိကြ ပါသည်။

ဗဟိုဘဏ် အများစုသည် လက်အောက်ခံ ဘဏ်များအပေါ် တိုက်ရိုက် ချေးငွေ ထုတ်ချေးမှု၊ ဘဏ်အနေနှင့် ဖောက်သည်များသို့ အများဆုံး ထုတ်ချေးနိုင်သော ပမာဏ စသည်များကို ယခုထက်တိုင် ထိန်းချုပ်နေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ငွေကြေးစနစ်များသည် တစ်စထက် တစ်စ အပြန်အလှန် ဆက်နွှယ်နေကြသည့်အားလျော်စွာ ဗဟိုဘဏ်များ သည် တရားဝင်ဖြစ်စေ၊ တရားမဝင်ဖြစ်စေ ကမ္ဘာ့ငွေကြေး တည်ငြိမ်စေ ရေးအတွက် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြပါသည်။

အာရှရှိ ဗဟိုဘဏ်များ

တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ ဗဟိုဘဏ်များကဲ့သို့ပင် အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသရှိ ဗဟို ဘဏ်များသည်လည်း ငွေကြေးဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ ငွေကြေး မူဝါဒများ ချမှတ် ခြင်းနှင့် နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေး လုပ်ဆောင်ချက်များကို စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။ အောက်ပါဇယားတွင် အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသရှိ ဗဟိုဘဏ်များကို လေ့လာနိုင်ရန် ဖော်ပြထားပါသည်။

အာရှရှိ ဗဟိုဘဏ်များ

နိုင်ငံ	ဘဏ်အမည်
Australia	Reserve Bank of Australia
Bangladesh	Bangladesh Bank

<i>Cambodia</i>	<i>National Bank of Cambodia</i>
<i>China</i>	<i>People's Bank of China</i>
<i>Fiji</i>	<i>Reserve Bank of Fiji</i>
<i>Hong Kong</i>	<i>The Hong Kong Monetary Authority</i>
<i>India</i>	<i>Reserve Bank India</i>
<i>Indonesia</i>	<i>Bank Indonesia</i>
<i>Japan</i>	<i>Bank of Japan</i>
<i>Laos</i>	<i>Banque d'Etat de la RDP Lao</i>
<i>Malaysia</i>	<i>Bank Negara Malaysia</i>
<i>Myanmar</i>	<i>Central Bank of Myanmar</i>
<i>Nepal</i>	<i>Nepal Rastra Bank</i>
<i>New Zealand</i>	<i>Reserve Bank of New Zealand</i>
<i>Pakistan</i>	<i>State Bank of Pakistan</i>
<i>Philippine</i>	<i>Central Bank of the Philippines</i>
<i>Singapore</i>	<i>Monetary Authority of Singapore</i>
<i>South Korea</i>	<i>Bank of Korea</i>
<i>Sri Lanka</i>	<i>Bank of Ceylon</i>
<i>Thailand</i>	<i>Bank of Thailand</i>
<i>Vietnam</i>	<i>State Bank of Vietnam</i>

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (*International Monetary Fund, IMF*) သည် စုစုပေါင်း ၁၈၈ နိုင်ငံဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ကြီး တစ်ခုဖြစ်ပြီး တည်ငြိမ်၍ စနစ်ကျသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေပေးချေရေးစနစ်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်စေရေး၊ အထူးသဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များ အချင်းချင်း ငွေပေးချေမှု၊ ငွေလက်ခံမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် ရည်ရွယ်ကာ တည်ထောင်ခဲ့သောအဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများသည် *IMF* မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံခြား အရန်ငွေကြေးကို စုစည်း ထားပြီး အကယ်၍ ယင်းအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်ခု၏ စီးပွားရေး ချိန်ခွင်လျှာ မညီမျှမှု ဖြစ်သည့်အခါတိုင်း ပြန်လည် တည်မတ်ရန်အတွက် မိမိတို့ ထည့်ဝင်ထားသော အရန်ငွေကြေးအပေါ် မူတည်၍ ငွေကြေးများ ထုတ်ယူနိုင်ပါသည်။

IMF ၏ အရန်ငွေကြေးများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများ၏ ကြွေးမြီ လျော့ပါးရေးအတွက်လည်း အထောက်အပံ့ပေးပါသည်။ အချို့က IMF သည် ခိုင်းစား၍ မရတော့သော စက်အိုကြီးဟု စောဒက တက်ကြသော် လည်း အချို့က IMF အနေနှင့် နိုင်ငံများစွာ၏ စီးပွားရေး လျင်မြန်စွာ နှင့် တည်ငြိမ်စွာ တိုးတက်ရေးအတွက် မူဝါဒများ ချမှတ်ပေးခဲ့သော မှတ်တမ်းကောင်းများ ရှိခဲ့ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အများစုကလည်း IMF သည် တစ်ကမ္ဘာလုံးအတွက် လိုအပ်သော စီးပွားရေး ကိန်းဂဏန်း များကို ဝေမျှပေးရာတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေသော အဖွဲ့ကြီးတစ်ခုအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြပါသည်။

ငွေကြေးစီးဆင်းမှုအား ထိန်းသိမ်းခြင်း

ခေတ်မီစီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုကို ချောချောမွေ့မွေ့ လည်ပတ်မောင်းနှင် နိုင်ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေး အရှိန်အဟုန်ကို ကောင်းမွန် စွာ ထိန်းကျောင်းနိုင်ရေးအတွက်လည်းကောင်း ပဲ့ကိုင်ကောင်း တစ် ယောက် လိုအပ်ပေသည်။ နိုင်ငံအများစုသည် နိုင်ငံအတွင်း လှည့်ပတ် နေသော ငွေကြေးပမာဏကို ထိန်းကျောင်းကြရပါသည်။ ပြည်သူလူထု အတွင်း လှည့်လည်နေသော ငွေကြေးတစ်ရပ်ကို လျော့နည်းသွားအောင် သို့မဟုတ် တိုးပွားလာအောင် လုပ်ကြရသည်။ ဤသို့ တိုင်းပြည် စီးပွား ရေးကို ထိန်းကျောင်းနိုင်သော၊ ငွေကြေးမူဝါဒများကို ချမှတ်နိုင်သော ဗဟိုဘဏ်တစ်ခုအဖြစ် လွယ်လွယ်နှင့် မရနိုင်ပါ။

ငွေကြေးမူဝါဒ (Monetary Policy) ဟူသည် ပုံသေ ချမှတ်ထား သော သဘောတရားတစ်ခုမဟုတ်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ လက်လှည့်ပြုကြရသည်။ စီးပွားရေး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ပဲ့ထိန်းတို့က စီးပွားရေးစနစ်တစ်ရပ်အတွင်း ရှိနေသင့်သည့် ငွေပမာဏကို တွက်ချက် ဖန်တီးရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဗဟိုဘဏ်တို့သည် ချဉ်းကပ်မှုမျိုးစုံကို ဖန်တီး ကြရသည်။ တစ်လမ်းသွားလုပ်လို့ မရတော့။ အချို့သော ဗဟိုဘဏ်များ က ပုံသေမူဝါဒတစ်ခုကိုသာ လက်ကိုင်ထားပြီး အပြောင်းအလဲ သိပ် မလုပ်ကြပါ။ တချို့ဗဟိုဘဏ်များကလည်း မိမိငွေကြေးတန်ဖိုး တည်ငြိမ်

စေရေးအတွက် လှည့်လည်သုံးစွဲငွေ ပမာဏကို တင်းကျပ်ထားကြသည် လည်း ရှိပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် ဗဟိုဘဏ်သည် ငွေကြေး ဖောင်းပွ မှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်အတွက် လုံလောက်သော ငွေကြေးမူဝါဒ တင်းကျပ် မှုမျိုးကို မဆောင်ရွက်နိုင်သည်များလည်း ရှိပါသည်။ အချို့ အခြေအနေ များတွင် ငွေဖောင်းပွမှု ဖြစ်ပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း စီးပွားပျက်ကပ်မှ ကယ်ထုတ်ရန်အလို့ငှာ လှည့်လည်ငွေကြေးကို တိုးမြှင့်လိုက်ရသည်လည်း ရှိပါသည်။

Fed မည်သို့အလုပ်လုပ်

အမေရိကန်တွင် *Federal Open Market Committee (FOMC)* သည် တစ်လခွဲလျှင် တစ်ကြိမ် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကာ တိုင်းပြည် စီးပွားရေး မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်နေသည်၊ ဦးတည်ရာလမ်းကြောင်း မည်ကဲ့ သို့ ရှိနေသည်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့နောက် *FOMC* သည် နယူးယောက်မြို့ရှိ *Federal Reserve Bank* ထံသို့ စီးပွားရေး အရှိန်မြှင့်တင်မည် သို့မဟုတ် အရှိန်လျှော့ချမည်၊ ငွေစက္ကူအသစ်များ ထုတ်ဝေမည် စသည်တို့ကို အကြောင်းကြားရပါသည်။

နယူးယောက် ဗဟိုဘဏ်သည် အထက်ပါ *FOMC* ၏ ချမှတ်ထား သော မူဝါဒအတိုင်း လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ရပါသည်။ ထိုအချိန် မှာပင် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ ဈေးကွက်များသည် *FOMC* ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် သတင်းကို နားစွင့် စောင့်ကြည့်ကြရပါသည်။

တိုးတက်မှုအရှိန် မြှင့်တင်မည်လား၊ လျှော့ချမည်လား

လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် ဗဟိုဘဏ်တစ်ခုသည် ၎င်းရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေနိုင် သည့် ငွေကြေးပမာဏကို ကန့်သတ်ထားခြင်း မရှိပါ။ ဥပမာ-အမေရိကန် ၏ လှည့်လည်ငွေကြေးထဲသို့ ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ အား ထည့်ဝင်ခြင်း သည် သိသာသော ပမာဏတစ်ခု မဟုတ်ပါ။ လက်တွေ့၌ ပုံမှန် လ တစ်လအတွင်းတွင် *Fed* အနေနှင့် ၎င်း၏စီးပွားရေးစနစ်အတွင်းသို့ အနည်းဆုံး ဒေါ်လာ ၁ ဘီလီယံမှ အများဆုံး ဒေါ်လာ ၄ ဘီလီယံအထိ

ထည့်ဝင်လေ့ ရှိပါသည်။ အများပြည်သူအတွင်း လှည့်လည်ငွေကြေး ပမာဏ များပြားလာခြင်း၏ အန္တရာယ်မှာ ငွေဖောင်းပွမှု ပြဿနာကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး အဆုံးတွင် ငွေစက္ကူ တစ်ယူနစ်၏ ဝယ်ယူနိုင်မှုတန်ဖိုးကို ကျဆင်းသွားစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

စီးပွားရေးကို နှေးကွေးစေလိုပါက ဗဟိုဘဏ်သည် လူထုအတွင်း လှည့်လည်နေသော များပြားလှသည့် ငွေကြေးများကို လျော့ကျသွားစေ ရန်အတွက် အစိုးရ ငွေတိုက် စာချုပ်များကို ထုတ်ဝေ ရောင်းချကာ ငွေကြေးများကို ပြန်လည်ထိန်းချုပ်ရပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ယင်းငွေ ကြေးများသည် စီးပွားရေး စနစ်အတွင်းတွင် ချေးငွေအသွင် ဖန်တီးကာ လှည့်ပတ်နေပါလိမ့်မည်။

လျော့လဲနှုန်း (discount rate) ပြောင်းလဲခြင်း

ဗဟိုဘဏ်တစ်ခုသည် ဘဏ်များအားလုံးအတွက် ဦးဆောင်ဘဏ်တစ်ခု အဖြစ် ရပ်တည်နေသည့်အားလျော်စွာ လှည့်လည်နေသော ငွေကြေး ပမာဏကို သြဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍတွင် ရပ်တည်ရပါသည်။ အဓိက သုံးစွဲသော လက်နက်မှာ မိမိလက်အောက်ခံ ဘဏ်များသို့ ထုတ်ချေးသော အတိုးနှုန်း သို့မဟုတ် လျော့လဲနှုန်း (Discount Rate) ကို အတိုးအလျော့ ပြုလုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ discount rate မြင့်မားပါက လက်အောက်ခံဘဏ်များ သို့ ထုတ်ချေးသော အတိုးနှုန်းမှာလည်း မြင့်မားကာ ဘဏ်များမှ ဖောက်သည်များသို့ ချေးငွေထုတ်ချေးမှု ပမာဏလည်း လျော့ကျသွားစေ ပါသည်။ အကယ်၍ discount rate ကို လျော့ချလိုက်ပါက ဘဏ်များ သည်လည်း မိမိတို့၏ ဖောက်သည်များသို့ ချေးငွေများကို ပိုမိုလွတ်လပ် စွာ ထုတ်ချေးနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤဖြေရှင်းနည်းမှာ အတိုးနှုန်း နိမ့်ကျနေသော အခြေအနေတစ်ခုတွင် အလုပ်မဖြစ်ပါချေ။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ အတိုးနှုန်း တဖြည်းဖြည်းချင်း ဆွဲချ သော်လည်း တစ်ဖက်က ယင်းငွေကို ချေးငှားလုပ်ကိုင်လိုသော၊ ဖြုန်းတီး နိုင်သော အင်အားစုများ နည်းပါးလာပြီး ဘဏ်များတွင်သာ ငွေများစုပုံ

လာကာ ငွေဖြစ်လွယ်မှုထောင်ချောက် (*liquidity trap*) ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ဤအခြင်းအရာကို စီးပွားရေးပညာရှင် *John Maynard Keynes* က “ကြိုးတန်းပေါ် လမ်းလျှောက်ရသလို အန္တရာယ်များတဲ့ အခြေအနေမျိုးပဲ”ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။

စည်းမျဉ်းထိန်းကျောင်းခြင်းသည် ကြမ်းတမ်းသောအလုပ်တစ်ခု

နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်း လှည့်လည်သုံးစွဲနေသော ငွေပမာဏနှင့် တိုးတက်မှုနှုန်းကို ထိန်းကျောင်းရန်မှာ လွယ်ကူလှသော အလုပ်တစ်ခု မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗဟိုဘဏ်က ဆောင်ရွက်မှုပြုလုပ်တိုင်း စီးပွားရေး တစ်ရပ်လုံး အမြဲတမ်း လျင်မြန်စွာ တုံ့ပြန်မှု မဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကြောင့်ပင်။

ဥပမာ အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးတစ်ရပ်ကို အကျိုး သက်ရောက်စေရေးအတွက် အရေးကြီးသော မူဝါဒတစ်ခု ချမှတ်လိုက်သည့် အခါတိုင်း ၎င်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာ အချိန် ခြောက်လခန့်ကြာမှသာ သိသာ ထင်ရှားစေပါသည်။ ဤအချိန်ကြာမြင့်မှုက စီးပွားရေးတစ်ရပ်သည် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအတွက် ၎င်းတွင် ကိုယ်ပိုင်အချိန်တစ်ရပ် ရှိကြောင်း၊ အချို့နှစ်များတွင် လျင်မြန်စွာ တုံ့ပြန်ပြီး အချို့နှစ်များတွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ယူတတ်ကြောင်း သိရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

ငွေကြေးဖန်တီးမှု

အမေရိကန်နိုင်ငံ ဘဏ်စနစ်တွင် ငွေကြေးဖန်တီးမှု နည်းစနစ်မှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။ နယူးယောက် *Fed* သည် ဘဏ်များနှင့် ငွေချေး သက်သေခံ လက်မှတ် ကုမ္ပဏီများမှ ထုတ်ရောင်းချသော ငွေချေး သက်သေခံ

၁။ *Brokerage House* ဟုလည်းခေါ်ဆိုပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ရှယ်ယာများ၊ ငွေချေးစာချုပ်များကို အရောင်းအဝယ် ဆောင်ရွက်ပေးသော ကုမ္ပဏီများ ဖြစ်သည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ *investor* များနှင့် စတော့အိတ်ချိန်းအကြား ဈေးကွက် ကျွမ်းကျင်သူများအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

mgyoe.com

လက်မှတ်များကို ဝယ်ယူပါသည်။ အဆိုပါ ဝယ်ယူမှုအတွက် ငွေကြေး တစ်ရပ်သည် ယခင်က မရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ဝယ်ယူခဲ့သော ငွေချေး သက်သေခံလက်မှတ်များအတွက် တန်ဖိုးတစ်ရပ်ကို Fed မှ ထုတ်ပေး လိုက်ပြီးသည့်နောက် ယင်းတန်ဖိုးတစ်ရပ်သည် ငွေကြေးအသစ်တစ်ရပ် အဖြစ် လှည့်လည် ငွေကြေးစနစ်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိသွားပါသည်။ ငွေကြေးအသစ်တစ်ရပ် ပို၍ထုတ်ဝေတိုင်း ဘဏ်နှင့် Brokerage house များကလည်း ငွေချေးသက်သေခံလက်မှတ်များ ပိုမိုထုတ်ဝေရပါ သည်။ ယင်းမှရရှိသော ငွေကြေးများသည် ဘဏ်များမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့ ဖောက်သည်များ၏ ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် လိုအပ်သော ငွေများအဖြစ် ရောက်ရှိသွားပါသည်။

အမေရိကန် ဗဟိုဘဏ်များ၏ ငွေကြေးဖန်တီးပုံကို အောက်ဖော် ပြပါ အဆင့်များအရ လေ့လာနိုင်ပါသည်။

အဆင့် (၁) တွင် Fed သည် ငွေချေး သက်သေခံ လက်မှတ်များ ဝယ်ရန်အတွက် ဒေါ်လာသန်း ၁၀၀ တန် ချက်လက်မှတ်ကို brokerage house သို့ ပေးအပ်ပါသည်။ brokerage house သည် ယင်းချက် လက်မှတ်အား ၎င်း၏ဘဏ် (A) သို့ အပ်နှံပါသည်။ ထိုအခါ ဘဏ်တွင် ငွေသား ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ထပ်မံ ရရှိလာပါသည်။

အဆင့် (၂) တွင် ဘဏ် (A)သည် ဖောက်သည်များသို့ ထုတ်ချေးနိုင် ခွင့်ရှိသော ငွေကြေး ဒေါ်လာသန်း ၉၀ (အရန်ငွေ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ဒေါ်လာ ၁၀ သန်း ချန်ထားပြီး ကျန်ငွေ) ရရှိသွားပါသည်။ ဘဏ်များ အားလုံးသည် အရန်ငွေ (ဥပမာ- အနည်းဆုံး ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း) ချန်လှပ် ထားရန် Fed မှ ညွှန်ကြားထားပါသည်။ ကုမ္ပဏီငယ်တစ်ခုသည် ဘဏ် A ထံမှ ပစ္စည်းကိရိယာများ ဝယ်ယူရန် ဒေါ်လာ ၁၀၀,၀၀၀ ချေးပါ သည်။ ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းချသူများသည် ၎င်းတို့၏ရောင်းရငွေ ဒေါ်လာ ၁၀၀,၀၀၀ ကို ဘဏ် (B) တွင် အပ်နှံထားပါသည်။

အဆင့် (၃) တွင် ဘဏ် (B) သည် ချေးပေးနိုင်သော ပမာဏ ဒေါ်လာ ၉၀,၀၀၀ (အရန်ငွေ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းချန်ပြီး) ဖြစ်ပေါ်လာပါ သည်။ လုပ်ငန်းတစ်ခုသည် ဘဏ် (B) ထံမှ ကွန်ပျူတာများဝယ်ရန်

ဒေါ်လာ ၁၀,၀၀၀ ချေးယူပါသည်။ ကွန်ပျူတာရောင်းသူသည် ၎င်း၏ ရောင်းရငွေ ၁၀,၀၀၀ ကို ဘဏ်(C)တွင် အပ်နှံထားပါသည်။

အဆင့် (၄) တွင် ဘဏ်(C)သည်လည်း အရန်ငွေ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ချန်လှပ်ပြီး ချေးငှားနိုင်သော ပမာဏ ၉,၀၀၀ ရရှိသွားပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ် လေးရပ်တွင်ပင် ငွေပမာဏ ၁၉၀,၀၉၉,၀၀၀ ကို ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဘဏ်များနှင့် ဖောက်သည်များအကြားတွင် ချေးငွေဖန်တီးမှုများ ကျယ်ပြန့်စွာနှင့် ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် Fed အနေနှင့် ငွေကြေးဖန်တီးမှု သန်း ၁၀၀ ပြုလုပ်တိုင်း သန်း ၉၀၀ နီးပါး ငွေကြေးဖန်တီးမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်း သိအိုရီများက ဆိုပါသည်။

လှည့်လည်သုံးစွဲငွေ ပမာဏ (Money Supply)

လှည့်လည် သုံးစွဲငွေ ပမာဏကို ပြည်သူလူထုအနေနှင့် သုံးစွဲနိုင်သော ငွေကြေး မည်မျှရှိသည်ဆိုသည်နှင့် တိုင်းတာပြီး ယင်းငွေကြေး ပမာဏတွင် လက်ဝယ်ရှိ ငွေသားနှင့် ငွေအဖြစ် အလွယ်တကူ ပြောင်းလဲနိုင်သော အပ်နှံငွေများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်တစ်ခုသည် လွယ်ကူသော ငွေကြေးမူဝါဒကို ကျင့်သုံးပါက လှည့်လည်နေသော ငွေပမာဏသည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာပြီး စီးပွားရေးလည်း အလျင်အမြန် တိုးတက်လာနိုင်ကာ ကုမ္ပဏီများသည်လည်း အလုပ်သမားများ ပိုမိုငှားရမ်းလာကြပြီး တိုင်းပြည်တစ်ခုလုံးသို့ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းဆီသို့ တွန်းပို့သွားပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ဗဟိုဘဏ်သည် လှည့်လည်ငွေ ပမာဏကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် ငွေဖောင်းပွမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် တင်းကျပ်သော ငွေကြေးမူဝါဒကို ချမှတ်ပါက တိုင်းပြည်စီးပွားရေး တိုးတက်မှု နှေးကွေးသွားကာ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း မြင့်တက်သွားပြီး စိတ်မချမ်းမြေ့မှုများနှင့် ပြည့်နှက်သွားပါလိမ့်မည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေး ခိုင်မာနေသည့်အချိန်တွင် တိုင်းပြည်၏ ငွေကြေး ဝယ်လိုအားမှာ မြင့်တက်လာပြီး ငွေကြေးလှည့်လည် သုံးစွဲမှု အရှိန်မှာလည်း မြင့်တက်လာစေပါသည်။ ဥပမာ ၁၉၉၀ ကာလများတွင် ဒေါ်လာငွေ ဝယ်လိုအားမှာ ပြည်တွင်းတွင်သာ

မက ပြည်ပနိုင်ငံများတွင်ပါ ပုံမှန်မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ ပြင်ပတွင် လှည့်လည် သုံးစွဲနေသော ငွေပမာဏအား အမေရိကန်၏ လှည့်လည်ငွေကြေးငွေအဖြစ် ထည့်သွင်းတွက်ချက်ခြင်း မပြုပါ။

လှည့်လည်ငွေကြေးပမာဏ တိုင်းတာနည်း

အကယ်၍ သင်၏ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေး လှည့်လည်မှုပမာဏကို သေချာစွာ ခြေရာခံလိုပါက ပထမ သင်၏ ပိုက်ဆံအိတ်ထဲတွင် ငွေပမာဏ မည်မျှ ရှိမည်ကို သိရမည့်အပြင် သင်၏ဘဏ်စာရင်းတွင် ငွေမည်မျှရှိနေသည် ကိုလည်း သိရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် သင်၏လစာငွေ မည်မျှ ရမည်၊ ဘဏ်စုဆောင်းငွေများမှ ငွေသားအဖြစ် မည်သို့ လွယ်ကူစွာ ပြောင်းလဲနိုင်မည်ကို သိရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

အလားတူပင် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ စီးပွားရေးပညာရှင်များ၊ မူဝါဒချမှတ် သူများသည်လည်း မိမိတို့နိုင်ငံရှိ ပြည်သူလူထု၏ ငွေကြေးများ မည်မျှ လှည့်ပတ်နေသည်ဆိုသည်ကို $M0, M1, M2, M3$ စသည်ဖြင့် တိုင်းတာ မှတ်သားကြပါသည်။ M များမှာ စုစုပေါင်း ငွေကြေးပမာဏ သို့မဟုတ် ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်မှုကို အုပ်စုခွဲ၍ တိုင်းတာသောယူနစ်ဖြစ်ပြီး ပြည်သူတို့ အလွယ်တကူ ရှာဖွေ ရရှိနိုင်သော ငွေကြေးတို့ကို $M0, M1$ အစရှိသဖြင့် သတ်မှတ် တိုင်းတာကြပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စုဆောင်းထားသော ငွေကြေး ပမာဏနှင့် သုံးစွဲနိုင်သော ပမာဏကို ခွဲထုတ် တိုင်းတာကာ စီးပွားရေးတစ်ရပ်၏ အပြောင်းအလဲကို တွက်ချက် ခန့်မှန်းခြင်း ဖြစ် ပါသည်။

$M1$ မှာ ချက်ချင်းလက်ငင်း အသုံးပြု၍ ရသော ငွေများနှင့် ဘဏ် တွင်ရှိ ချက်လက်မှတ်နှင့် အသုံးပြုရသော *Current Account* တို့ ပါဝင်ပါသည်။ $M2$ မှာ $M1$ အပါအဝင် ငွေစုဘဏ်အပ်ငွေနှင့် အချိန် ပိုင်း အပ်နှံငွေများ ပါဝင်ပါသည်။ $M3$ မှာ $M1, M2$ အပါအဝင် ငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်းများတွင် အပ်နှံထားရှိသော ရပိုင်ခွင့်နှင့် ပေးရန်တာဝန်များ၊ ကာလရှည် အပ်နှံငွေများ၊ ငွေသားအဖြစ် အလွယ် တကူ မပြောင်းနိုင်သော ပိုင်ဆိုင်မှုများ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဇယားဖတ်ရှုခြင်း

အမေရိကန်တွင် Fed သည် ၎င်း၏ ဘဏ္ဍာရေး ကိန်းဂဏန်းများဖြစ်သည့် လှည့်လည်နေသော ငွေပမာဏစာရင်းကို အပတ်စဉ် အစီရင်ခံရပါသည်။ နေ့စဉ် ပျမ်းမျှလည်ပတ်နေသော ပမာဏကို M1, M2, M3 ဟူ၍ ခွဲခြားကာ အောက်ဖော်ပြပါ ဇယားအတိုင်း ဘီလီယံ ဒေါ်လာ ကိန်းဂဏန်းဖြင့် ဖော်ပြလေ့ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် M3 ပမာဏမှာ အများဆုံးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လှည့်လည်ငွေကြေး ပမာဏကို အချိန်ကာလ အမျိုးမျိုးအပေါ်တွင် ခြေရာခံကာ ကာလတိုအတွင်း အပြောင်းအလဲ၊ ကာလရှည် အလားအလာ စသည်တို့ကို တိုင်းတာ တွက်ချက်ပါသည်။

ဖော်ပြထားသော နမူနာ ဇယားများအရ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နှင့် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက် ဂဏန်းများကိုကြည့်ပါက ဇူလိုင်လ ဂဏန်းများသည်

အမေရိကန် ဗဟိုဘဏ်၏ ငွေကြေးအခြေပြဇယား

FEDERAL RESERVE DATA					
Monetary Aggregates (daily average in billion)					
		One Week Ended			
		Jan 1,96	Dec 25,96		
Money Supply	M1 sa	1125.4	1125.1		
Money Supply	M1 nsa	1163.7	1148.4		
Money Supply	M2 sa	3787.7	3785.4		
Money Supply	M2 nsa	3816.7	3896.9		
Money Supply	M3 sa	4577.9	4570.2		
Money Supply	M3 nsa	4600.1	4548.4		
		Four Week Ended			
		Jan 1	Dec 4		
Money Supply	M1 sa	1123.4	1122.6		
Money Supply	M1 nsa	1149.9	1144.3		
Money Supply	M2 sa	3779.9	3774.6		
Money Supply	M2 nsa	3803.1	3796.5		
Money Supply	M3 sa	4563.4	4557.6		
Money Supply	M3 nsa	4589.7	4584.9		
		Month			
		Dec	Nov		
Money Supply	M1 sa	1123.1	1126.5		
Money Supply	M2 sa	3777.8	3759.5		
Money Supply	M3 sa	4561.7	4548.2		
nsa - not seasonally adjusted					
sa - seasonally adjusted					

FEDERAL RESERVE DATA					
Monetary Aggregates (daily average in billion)					
		One Week Ended			
		Jul 22,96	Jul 15,96		
Money Supply	M1 sa	1100.0	1103.4		
Money Supply	M1 nsa	1100.6	1113.3		
Money Supply	M2 sa	3755.2	3748.5		
Money Supply	M2 nsa	3754.1	3770.3		
Money Supply	M3 sa	4740.5	4733.5		
Money Supply	M3 nsa	4736.6	4749.4		
		Four Week Ended			
		Jul 22	Jun 24		
Money Supply	M1 sa	1109.2	1110.9		
Money Supply	M1 nsa	1113.4	1112.1		
Money Supply	M2 sa	3752.0	3749.3		
Money Supply	M2 nsa	3761.4	3753.3		
Money Supply	M3 sa	4733.9	4782.0		
Money Supply	M3 nsa	4736.0	4724.7		
		Month			
		Jun	May		
Money Supply	M1 sa	1117.2	1117.6		
Money Supply	M2 sa	3748.7	3731.2		
Money Supply	M3 sa	4724.7	4705.8		
nsa - not seasonally adjusted					
sa - seasonally adjusted					

မေလနှင့် ဇွန်လ ဂဏန်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားသလို ဇန်နဝါရီလ ဂဏန်းများသည်လည်း ဒီဇင်ဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလ ဂဏန်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ဖော်ထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

စံပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်း

၁၉၉၃ ခု နှစ်လယ်မှ စတင်၍ Fed သည် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ကာလရှည်ကြာစွာ ကျင့်သုံး တိုင်းတာခဲ့သော ငွေကြေးယူနစ် M2 ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမေရိကန် ပြည်သူများ သည် ၎င်းတို့၏ ငွေကြေးများကို အကျိုးတူ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့^၁ (Mutual Fund) များတွင် ပို၍အပ်နှံလာကြသောကြောင့် ယင်းအပ်နှံငွေ အမျိုးအစားမှာ M2 တွင် ပါဝင်မှု မရှိတော့ခြင်း၊ အဆိုပါ ကိန်းဂဏန်းသည် စီးပွားရေးကို အမှန်တကယ် ထင်ဟပ်မှု မရှိတော့ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အတိုးနှုန်းကို ညှိနှိုင်းကာ ငွေကြေးပမာဏကို ထိန်းချုပ် သည့် နည်းလမ်းအစား နည်းလမ်းသစ်တစ်ခုဖြစ်သော ကာလတို အမှန် အတိုးနှုန်း [လက်ရှိအတိုးနှုန်း (-) ငွေဖောင်းပွမှုနှုန်း] ကို သတ်မှတ် တိုင်းတာခဲ့ပါသည်။ ငွေသားကို လက်ဝယ် အများဆုံး ကိုင်တွယ်သုံးစွဲ ကာ ဘဏ်အပ်နှံငွေများကို အားထားသော အာရှနိုင်ငံများအတွက်တော့ M2 သည် ပိုမိုတိကျသော တိုင်းတာနည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

၁။ အခန်း (၁၆) တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။

အခန်း (၄)

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကြံ့ခိုင်မှုကို တိုင်းတာခြင်း

အရေးပေါ် ကြပ်မတ်ခန်းများသည် လူနာကို ၂၄ နာရီပတ်လုံး စောင့်ကြည့်ရသည့်လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်နှင့် သူနာပြုများသည် လူနာ၏ အရေးပါသော လက္ခဏာများ၊ အပူချိန် အပြောင်းအလဲများနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းများ၏ ဆောင်ရွက်မှုများကို ထပ်ခါတလဲလဲ စစ်ဆေးနေရပါသည်။ ဤသည်ကို အကြံဉာဏ် ရယူ၍ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှ ထောင်ပေါင်းများစွာသော စီးပွားရေးပညာရှင်များ၊ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် လေ့လာသူများသည် တိုင်းပြည်များ၏ စီးပွားရေး အခြေအနေတို့ကို ၂၄ နာရီပတ်လုံး မည်သို့စောင့်ကြည့်နေသည်ကို လေ့လာရန် လိုအပ်ပါသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေး ကျန်းမာသန်စွမ်းမှု ရှိမရှိ တိုင်းတာသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို ရရှိရန်အတွက် ကွင်းဆင်းကောက်ခံခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများကို ပြုလုပ်ပြီး ပုံမှန်အစီရင်ခံတင်ပြကြရပါသည်။ အသုံးများသည့် အချက်အလက်အချို့ကို ဖော်ပြပါဇယားဖြင့် တင်ပြထားပါသည်။

ပြည်တွင်း အသားတင် ထုတ်လုပ်မှု တန်ဖိုး (Gross Domestic Products)

GDP ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းရှိသော ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု တန်ဖိုး စုစုပေါင်း ကိန်းဂဏန်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ခု၏ စားသုံးမှု (C)၊ စုစုပေါင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (I) နှင့် နိုင်ငံတော်အသုံးစရိတ် (G) တန်ဖိုး သုံးခုကိုပေါင်း၊ ထပ်မံပြီး နိုင်ငံခြားပို့ကုန်တန်ဖိုးနဲ့ သွင်းကုန်တန်ဖိုးခြားနားချက် (X-M) ကိုထပ်ပေါင်းလျှင် GDP ကို ရရှိပါသည်။^၁ ၎င်းသည် စီးပွားရေး တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ထင်ဟပ်စေသော ကိန်းဂဏန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါ ပုံတွင် ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်အထိ သုံးလပတ် ကာလအလိုက် GDP ကို နှိုင်းယှဉ် ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန် စီးပွားကူးသန်း ဝန်ကြီးဌာနသည် GNP နေရာတွင် GDP ကို အစားထိုးကာ တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးကို တိုင်းတာသော ကိန်းအဖြစ် တိုင်းတာခဲ့ပါသည်။ GNP (Gross National Products) မှာ ကုန်စည် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု စုစုပေါင်းတန်ဖိုး ဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်းတွင်သာမက ပြည်ပရောက် နိုင်ငံသားများ၏ ထုတ်လုပ်မှုကိုပါ ထည့်သွင်း တွက်ချက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စီးပွားရေးဦးဆောင် အညွှန်းကိန်းများအား အမေရိကန်၏ စီးပွားရေး ကိန်းဂဏန်းများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် Conference Board မှ လစဉ် ထုတ်ပြန် ကြေညာပေးပါသည်။ ကိန်းဂဏန်းများသည် ကျွမ်းကျင်သူများအတွက် အံ့သြမှုဖြစ်စေမည်မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အညွှန်းကိန်းများကို မထုတ်ပြန်ခင် အချိန်အထိ ကိန်းဂဏန်းများမှာ သီးခြားစီ တည်ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အညွှန်းကိန်းများ ထွက်လာပြီးနောက် ယင်းတို့သည် လက်မလွတ်တမ်းစောင့်ကြည့်ရသော ကိန်းတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ အညွှန်းကိန်းများ နှစ်ကွာတားမှ သုံးကွာတား ဆက်တိုက်တက်ခဲ့သော် စီးပွားရေး တိုးတက်မှု ရှိသည့် လက္ခဏာဟုလည်းကောင်း၊ နှစ်ကွာတား ဆက်တိုက်ကျဆင်း

၁။ GDP = Private Consumption + Gross Investment + Government Spending + (Exports - Imports)

mgyoe.com

GDP Components – United States (\$ Billions)

Line		2009 I	2009 II	2009 III	2009 IV	2010 I
C	1 Gross domestic product	14,178.0	14,151.2	14,242.1	14,453.0	14,601.4
	2 Personal consumption expenditures	9,987.7	9,999.3	10,132.9	10,236.4	10,362.3
	3 Goods	3,197.7	3,193.0	3,292.3	3,337.1	3,406.6
	4 Durable goods	1,025.2	1,011.5	1,051.3	1,052.0	1,072.6
	5 Nondurable goods	2,172.4	2,102.2	2,241.0	2,285.1	2,333.6
	6 Services	6,790.0	6,805.6	6,840.6	6,899.3	6,955.6
I	7 Gross private domestic investment	1,689.9	1,561.5	1,556.1	1,707.8	1,763.8
	8 Fixed investment	1,817.2	1,737.7	1,712.6	1,731.4	1,726.9
	9 Nonresidential	1,642.6	1,391.8	1,353.9	1,366.9	1,371.3
	10 Structures	533.1	494.8	457.9	434.1	417.5
	11 Equipment and software	909.5	897.0	895.9	932.8	953.9
	12 Residential	374.6	345.9	358.8	364.5	355.5
	13 Change in private inventories	-127.4	-176.2	-156.5	-23.6	36.9
X-M	14 Net exports of goods and services	-378.5	-339.1	-402.2	-449.5	-499.4
	15 Exports	1,509.3	1,493.7	1,573.8	1,680.1	1,729.3
	16 Goods	989.5	978.1	1,045.2	1,140.6	1,180.0
	17 Services	519.8	515.6	528.5	539.6	549.3
	18 Imports	1,887.9	1,832.8	1,976.0	2,129.7	2,228.7
	19 Goods	1,508.2	1,461.1	1,592.8	1,739.4	1,827.8
	20 Services	379.6	371.7	383.1	390.3	400.9
G	21 Government consumption expenditures and gross investment	2,879.0	2,929.4	2,955.4	2,959.2	2,974.7
	22 Federal	1,106.7	1,138.3	1,164.3	1,170.1	1,186.4
	23 National defence	750.7	776.2	795.8	793.5	805.6
	24 Nondefense	356.0	362.1	368.5	376.7	380.7
	25 State and local	1772.3	1791.2	1791.1	1789.0	1788.3

Source: US Bureau of Economic Analysis

ပါက စီးပွားရေး ကျဆင်းသည့် လက္ခဏာဟုလည်းကောင်း သတ်မှတ်ကြပါသည်။

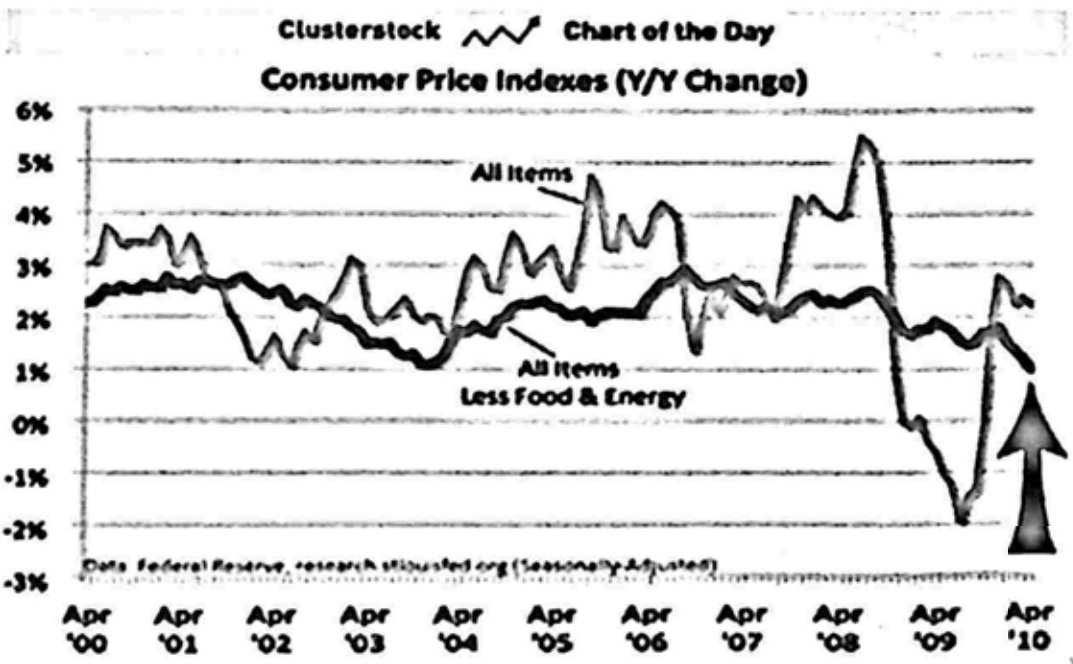
Conference Board မှ စုစုပေါင်းညွှန်ကိန်း ၁၁ ခု ကို အခြေခံ၍ ပျမ်းမျှ အညွှန်းကိန်းများအဖြစ် တွက်ချက်ရယူပြီး လုပ်ငန်း စွမ်းဆောင်

ရည်များကို လွယ်ကူစွာ အကဲဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် အခါအားလျော်စွာ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း တွက်ချက်ပြီး ထုတ်ပြန်ကြေညာလေ့ရှိပါသည်။ ယခင်ကဆိုလျှင် ဤကိန်းဂဏန်းများသည် အားထားယုံကြည်ရသော အညွှန်းကိန်းများ ဖြစ်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေးကျဆင်းမည့် အရိပ်ယောင်များကို ရှစ်လမှ ၁၈ လအထိ ကြိုတင်၍ အချက်ပြပေးခဲ့ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ စီးပွားရေး ကျဆင်းမည်ဟု အချက်ပြခဲ့သော်လည်း တကယ်မဖြစ်ခဲ့သည်များလည်း ရှိပါသည်။

စားသုံးသူ ဈေးဆနှုန်းကိန်း

နိုင်ငံအတော်များများတွင် စီးပွားရေး အပြောင်းအလဲ၏ ဂယက်ကြောင့် ပြည်သူများအပေါ် မည်သို့တိုက်ရိုက် သက်ရောက်သည်ကို စားသုံးသူ ဈေးဆနှုန်းကိန်း (consumer price index) ဖြင့် တွက်ချက် ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။ ဤကိန်းဂဏန်းသည် ပြည်သူများအနေနှင့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဝယ်ယူ သုံးစွဲရာတွင် ယမန်နှစ်ကထက် မည်သို့ အပြောင်းအလဲ ရှိသွားသည်ကို တွက်ချက် ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စားသုံးသူ ဈေးဆနှုန်းကိန်း ဂရပ်

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကြံ့ခိုင်မှုကို တိုင်းတာခြင်း

mg yoe . com

SAMPLE BOOK

၎င်းကိန်းဂဏန်းသည် ဗဟိုဘဏ်များ၏ မူဝါဒများနှင့်လည်း တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်ပါသည်။

အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းပြဇယား

အစိုးရ အလုပ်လက်မဲ့ အာမခံ အစီအစဉ်သို့ တောင်းခံမှု အသစ်အသစ် များ ရောက်ရှိလာခြင်းသည် ပြည်သူများ အလုပ်လက်မဲ့ ပို၍ဖြစ်ပေါ်နေ မှုကို ပြသပါသည်။ ကားချပ်တွင် တောင်းခံမှုများ တဖြည်းဖြည်းကျဆင်း

အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းပြ ဂရပ်

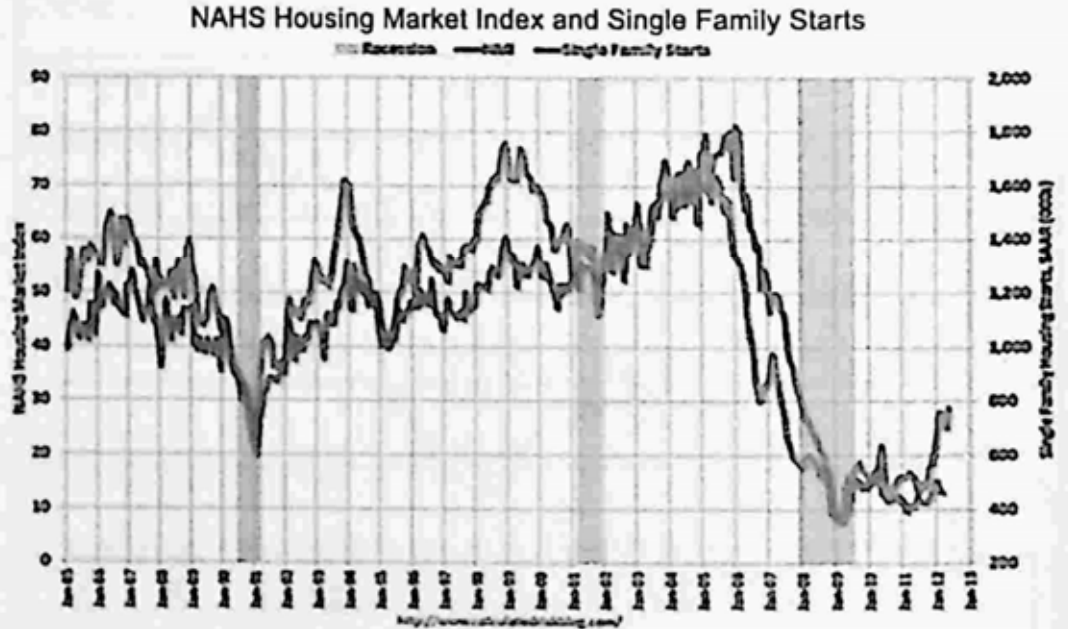
လာပါက အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း ကျဆင်းသည်ကို ညွှန်ပြပြီး စီးပွားရေး တိုးတက်မည့် အရိပ်လက္ခဏာ ပြသခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကားချပ်ပါ ဂရပ် များအရ ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းထားများ ကျဆင်းခဲ့သော်လည်း ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းများ ရုတ် တရက် တက်လာခဲ့သည့် လက္ခဏာကို ပြသပါသည်။

mg yoe . com

အိမ်ရာများ တိုးချဲ့မှု

အိမ်ရာအသစ်များ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ခွင့်ပြုမိန့်ချထားမှု များပြားလာခြင်းသည် စီးပွားရေး ကောင်းမွန်မည့် လက္ခဏာပင် ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုသည် အိမ်ရာများ ဝယ်လိုအား ကောင်းမွန်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဖော်ပြပါ ကားချပ်တွင် ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ကာလတွင် အိမ်ရာ တည်ဆောက်မှုများ တည်ငြိမ်စွာနှင့် တိုးတက်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ် အတွင်းတွင် သိသိသာသာ ကျဆင်းခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

အိမ်ရာများ တိုးချဲ့မှု ဂရပ်

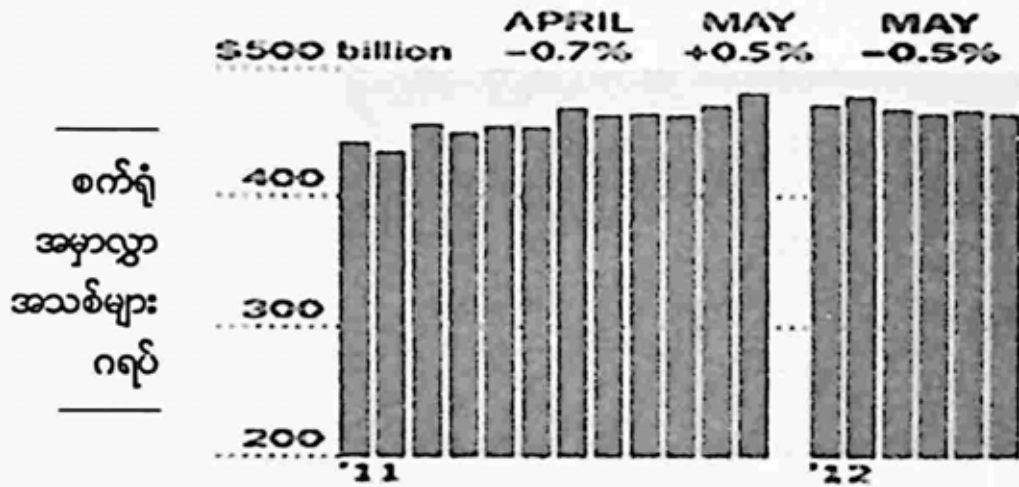

စက်ရုံအမှာလွှာအသစ်များ

စက်မှုကုန်ထုတ်လုပ်သူများမှ ကုန်ပစ္စည်း အပ်နှံမှု အမှာလွှာအသစ်များ ရောက်ရှိတိုင်း အထက်ပါဌာနသို့ အစီရင်ခံရပါသည်။ နှစ်အတွင်း အမှာလွှာများ (ပုံ) တဖြည်းဖြည်းချင်း တက်လာပါက စားသုံးသူများ ပို၍ သုံးစွဲနိုင်အား ကောင်းလာသည်ဟု သုံးသပ်ပြီး လက်လီလက်ကား စတိုးဆိုင်များ၏ ရောင်းအားသည်လည်း ကောင်းမွန်လာကာ အဆိုပါနှစ်ကို စီးပွားရေး ကောင်းမွန်သောနှစ်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။

Factory Orders

Manufacturers' total new orders, seasonally adjusted.

Source: Commerce Department

စီးပွားရေးကို ခြေရာခံခြင်း

အစိုးရအနေနှင့် စီးပွားရေးအညွှန်းကိန်းများအတွက် အမြဲတမ်း ခြေရာခံလေ့ ရှိပါသည်။ အချို့သော အညွှန်းကိန်းများသည် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အိမ်ရာပိုင်ဆိုင်မှု၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးမှုတို့ကို ထင်ဟပ်စေသလို အချို့မှာ စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုလုံး၏ အပြုအမူကို ထင်ဟပ်စေသော ကိန်းဂဏန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူလူထုအနေနှင့် ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးဘဝ တစ်မူဟုတ်ချင်း အပေါင်းလက္ခဏာ ဆောင်သော တိုးတက်မှု ရရှိပြီဟု မယူဆမချင်း စီးပွားရေး ကိန်းဂဏန်းများအပေါ် တုံ့ပြန်မှု နှေးကွေးလေ့ ရှိပါသည်။ ယုံကြည်မှု နည်းပါးခြင်းသည် စီးပွားရေး ပြန်လည်ဦးမော့လာရေးအတွက် အတားအဆီးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံတွင် *tanken survey* ဟုခေါ်သော စာရင်းကောက်ယူမှုကို ပြုလုပ်လေ့ရှိပါသည်။ ယင်းသည် ကုမ္ပဏီပေါင်း ၁၀၀၀၀ ကျော်ထံမှ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို သုံးလတစ်ကြိမ် ကောက်ခံတွက်ချက်ကာ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အခြေအနေကို အနီးကပ် စောင့်ကြည့်လေ့လာလျက် ရှိပါသည်။ ဤကိန်းဂဏန်းကို ကာလတိုအတွက် အားထားရသော

ငွေကြေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လမ်းညွှန်

mgyoe.com

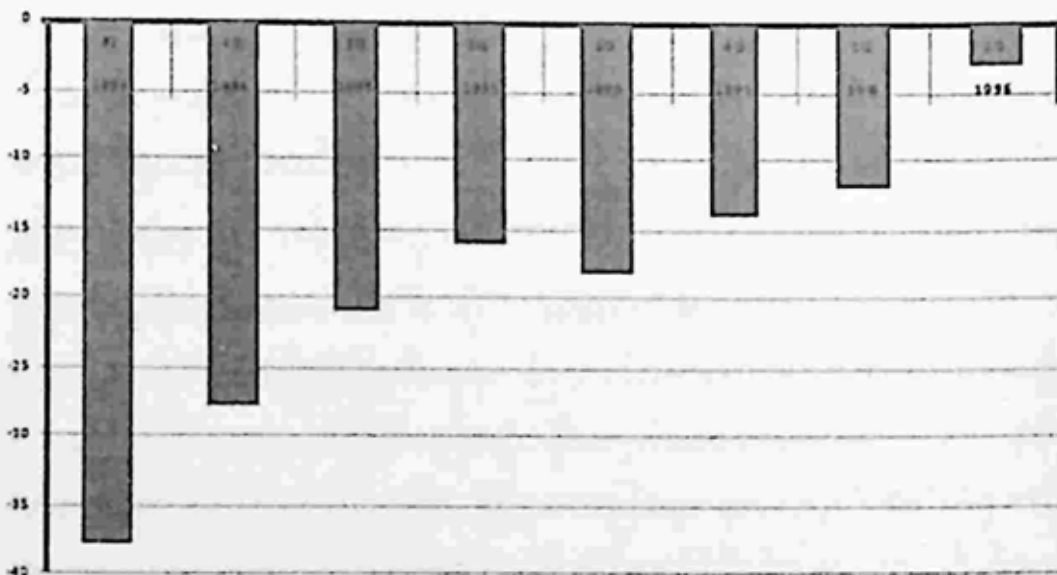
SAMPLE BOOK

ခန့်မှန်း ကိရိယာတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ စီးပွားရေးတစ်ရပ်၏ ဦးတည်ရာ အလားအလာကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်လေ့ ရှိပါသည်။ ဤလေ့ လာမှုသည် နိုင်ငံအတွက် တစ်စုံတစ်ရာသော အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဖြည့်စွမ်းပေးပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ် သူများ၊ အခြားသော စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်များသည် ယင်းတွက်ချက်မှု များကို ယုံကြည်မှသာ ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် စိတ်ချ လက်ချ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့ သည် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေး နှေးကွေးမည်ဟု ယူဆသည့်အခါတွင် လည်း လုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မပြုသေးဘဲ ဆိုင်းငံ့ထားမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက် တိုးတက်မှု ဆက်လက်နှေးကွေးနေဦးမည်ဖြစ် ပြီး စီးပွားရေးသည်လည်း ဆက်လက်အားပျော့နေဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံတွင် သုံးစွဲသည့် အခြားသော အညွှန်းကိန်း တစ်ခုမှာ *capacity utilization* ဖြစ်ပြီး ယင်းအညွှန်းကိန်းသည် မည်သည့် စက်မှု လုပ်ငန်းက ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည် မည်မျှသုံးစွဲနေသည်ကို တိုင်းတာခြင်း

အနီးကပ် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

Greater Expectation
Japan Business sentiment is growing less negative, measured by the
Tankan Index of manufacturing

mgyoe.com

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကြံ့ခိုင်မှုကို တိုင်းတာခြင်း

ဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပါဇယားအရ ၇၂ပန်နိုင်ငံ၏ ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ၏ ကိန်းဂဏန်းများကို ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၏ အခြေခံစံနှုန်းများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် ကြာရှည်စွာ တစ်နှစ်တိုက်ဆွဲခဲ့သည့် သာဓကများကို တွေ့ရှိရသည်။

၇၂ပန်နိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်သည် *tanken survey* ကို စီမံဆောင်ရွက်ပြီး နောက် ကုန်လက်ကျန် အခြေအနေ ခန့်မှန်းချက်၊ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ တို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုမည့် အခြေအနေ အစရှိသည့် မေးခွန်းပေါင်း များစွာကို ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများသို့ မေးမြန်းရပါသည်။ ၎င်းတို့၏ တုံ့ပြန်ချက်များဖြစ်သည့် 'ကောင်းမွန်'၊ 'သင့်'၊ 'ဆိုးရွား' အစရှိသည့် အဖြေများမှ အပေါင်းရလဒ်များနှင့် အနုတ်ရလဒ်များ၏ ခြားနားချက် ကို တွက်ချက်ကာ *diffusion index* အဖြစ် ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးပါ သည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ဇယားအရ ရှစ်ကွာတား (တစ်ကွာတားလျှင် သုံးလ) ဆက်တိုက်ထုတ်လုပ်သူများ၏ ခံစားချက်ကို တိုင်းတာခဲ့ရာ၌ နောက်ဆုံးကွာတားတွင် အနုတ်ကိန်း အနည်းဆုံးဖြင့် တိုးတက်မှုများ ရရှိခဲ့ကာ ထုတ်လုပ်သူများ၏ ကျေနပ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။

နိုင်ငံ၏ ကျန်းမာရေးကို တိုင်းတာခြင်း

ကမ္ဘာပေါ်တွင် စီးပွားရေးညွှန်ကိန်း များစွာရှိသည့်အနက် အသုံးအများ ဆုံးမှာ *Gross Domestic Product, GDP* ဖြစ်ပါသည်။ အခြား ဆက်နွှယ်သော အညွှန်းကိန်းမှာ နိုင်ငံခြားသို့ ပို့ကုန်နှင့် သွင်းကုန်တန်ဖိုး ခြားနားချက် (*Trade Balance*) ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည် တိုင်းပြည်၏ ဘတ်ဂျက်စာရင်း သို့မဟုတ် ငွေပေးငွေယူရှင်းတမ်း (*Balance of Payment*)ကို ထင်ဟပ် စေပါသည်။ ၎င်းတွင် *current account* ၊ နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များနှင့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ပေးချေ ရာတွင် အရနှင့် အပေး ခြားနားချက်နှင့် အခြားသော ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

အကယ်၍ နိုင်ငံ၏ပို့ကုန်တန်ဖိုးသည် သွင်းကုန်တန်ဖိုးထက် များနေပါက ၎င်း၏ *current account* တွင် ပိုငွေပြမည်ဖြစ်၍ လျော့နည်းပါက လိုငွေပြမည် ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ ကာလတာရှည်စွာ အနှုတ်ပြနေပါက ပြဿနာတစ်ခု ပေါ်တော့မည်မှာ သေချာပေါက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ပြည်ပမှ ငွေကြေးရယူကာ လိုငွေကို ဖြည့်တင်းခြင်းဖြင့် နိုင်ငံစီးပွားရေး အလားအလာကို ပြန်လည် ကောင်းမွန်စေမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကုန်သွယ်မှု၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ကုန်သွယ်ဖက် နိုင်ငံအပေါ်သာမက မိမိတိုင်းပြည်၏ ကျန်းမာရေးအတွက်ပါ အကျိုးသက်ရောက်စေပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များနောက်ပိုင်းတွင် ဂျပန်စီးပွားရေး ပြန်လည်ရုန်းကန်နေရသည့်အတွက် အာရှနိုင်ငံများမှ ဂျပန်နိုင်ငံအပေါ် ပို့ကုန်တန်ဖိုးမှာ ကျဆင်းလာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယန်းငွေတန်ဖိုး ခိုင်မာလာသည့်အတွက်ကြောင့် ဂျပန်သွင်းကုန်သမားများ ပြန်လည် တွက်ခြေကိုက်ခဲ့ပါသည်။ အလားတူ ၁၉၉၆ ခုနှစ်များတွင် ဂျပန်နှင့် ၎င်း၏ ကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံများသည် ဂျပန်စီးပွားရေး ပြန်လည်ဖွံ့ဖြိုးလာမှုနှင့်အတူ တိုးတက်မှု ပြန်လည်ရရှိစေခဲ့ပါသည်။

စီးပွားရေး သံသရာ

ငွေဖောင်းပွမှုနှင့် စီးပွားရေး ကျဆင်းမှုသည် စီးပွားရေး သံသရာအတွင်း ဝယ် အဖန်တလဲလဲ ဖြစ်ပေါ်နေလေ့ ရှိပါသည်။ စီးပွားရေး ပညာရှင်တို့သည် ယင်းတို့ကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် *Timing* တို့ကို အစဉ်တစိုက် လေ့လာခဲ့ကြပါသည်။ ငွေဖောင်းပွမှုသည် ကုန်စည်ဈေးနှုန်းများ ကြီးမြင့်လာမှုအပေါ် အခြေခံပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ပြည်သူလူထုအတွင်း လှည့်လည်နေသော ငွေပမာဏ များပြားနေသည့်အချိန်တွင် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကလည်း ယင်း ငွေပမာဏအတွက် ဖြည့်ဆည်းရန် မလောက်မီ ဖြစ်ပေါ်နေမှုကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူတို့ ဝယ်ယူနိုင်သည့် ဈေးနှုန်းထက် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုတို့က မြင့်နေသည့် အချိန်တွင် ဝယ်လိုအား ကျဆင်းပြီး စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

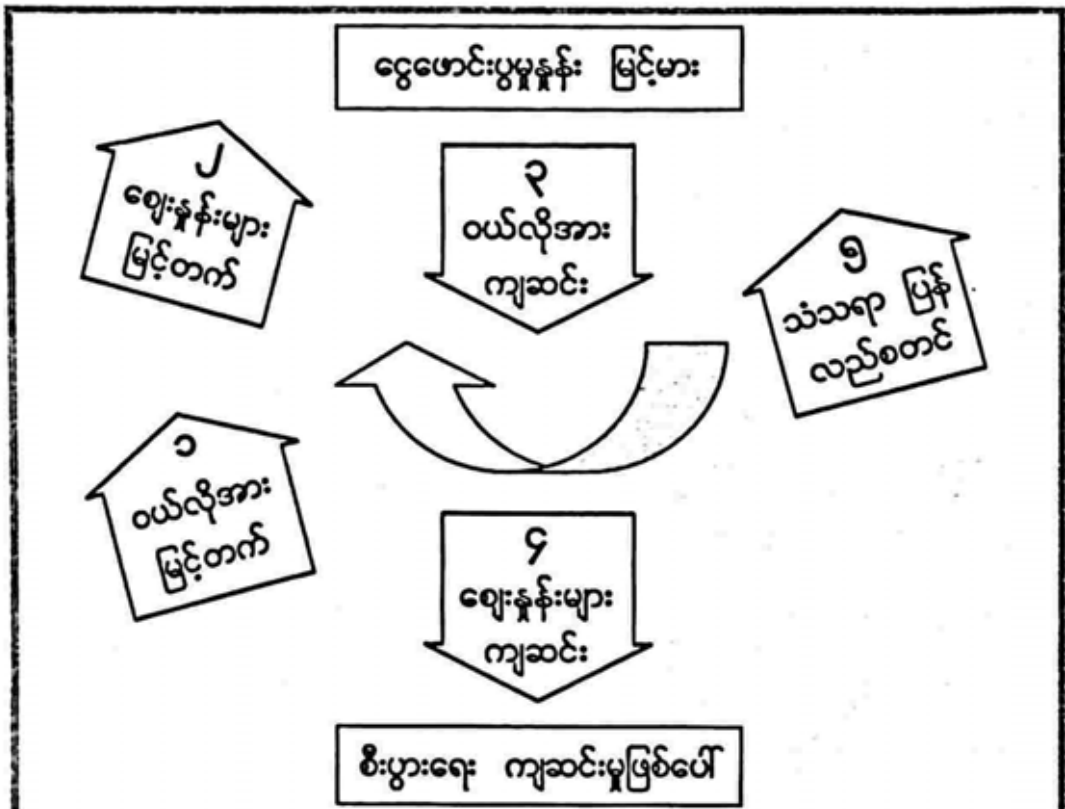
စီးပွားရေး သံသရာကို ထိန်းချုပ်ခြင်း

စီးပွားရေး သံသရာတစ်ခုကို သာမန်အားဖြင့် ထိန်းချုပ်မှုမရှိဘဲ လွတ်ပေးထားရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ မထိန်းချုပ်ဘဲ လွတ်ထားလိုက်ပါက အမေရိကန်တွင် ၁၉၂၉ ခုနှစ်က စတော့ဈေးကွက် ပြိုကွဲမှုမှတစ်ဆင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ကူးစက်ကာ စီးပွားပျက်ကပ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ စီးပွားပျက်ကပ် အခြေအနေတွင် ငွေကြေးကျပ်တည်းခြင်း၊ စီးပွားရေး ရပ်တန့်သွားခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း များပြားခြင်း၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ ပြုလဲခြင်းနှင့် အခြေအနေ အရပ်ရပ်မှာ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းသော အနေအထားများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

သို့အတွက် အစိုးရနှင့်ဗဟိုဘဏ်တို့သည် ၎င်းတို့၏ ငွေကြေးမူဝါဒများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ထိန်းညှိခြင်းပြုလုပ်ကာ ဖြစ်ပေါ်နေသော စီးပွားရေး အခြေအနေကို ကုစားကြရပါသည်။ စီးပွားရေးကျဆင်းသည့်ကာလတွင် ဗဟိုဘဏ်အနေနှင့် ငွေကြေးထပ်မံရိုက်နှိပ် ဖြည့်တင်းကာ အတိုးနည်းနည်းနှင့် ချေးငှားမှုများဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖန်တီးပေးခြင်း၊ အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် စီးပွားရေးကို နှိုးဆွခြင်းများ ပြုလုပ်ကြရပါသည်။ အကယ်၍ ဗဟိုဘဏ်သည် အစိုးရ ပေါ်လစီကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး မူဝါဒကြောင့်လည်းကောင်း ညှိနှိုင်းမှု မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါမူ စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု သံသရာမှာ ရှည်ကြာနေဦးမည်ဖြစ်ပေသည်။

စက်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး နိုင်ငံများရှိ ဗဟိုဘဏ်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ၎င်းတို့၏ ပြည်တွင်းစီးပွားရေးကိုသာမက အခြားနိုင်ငံများသို့လည်း အကျိုးသက်ရောက်စေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပျက်သော ကိစ္စရပ်တစ်ခုသည် ၎င်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ နိုင်ငံများသို့ ကူးစက်ကာ ယင်းမှတစ်ဆင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ကူးစက်ပျံ့နှံ့နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုသည် အာရှဒေသအပြင် အမေရိကန်နှင့်ဥရောပတို့ပါ ဂယက်ရိုက်ခတ်စေနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

စီးပွားရေး သံသရာ

၁။ လူ ၁၀ ယောက်မှ မော်တော်ကား ဝယ်ယူလိုသော်လည်း ကားခုနစ်စီးသာရှိပါက သူတို့အနေနှင့် ဈေးမြင့်၍ ဝယ်ယူကြမည်ဖြစ်သလို ဝယ်ရောင်းများကလည်း ဈေးတင်၍ ရောင်းချကြပါလိမ့်မည်။

၂။ ကားထုတ်လုပ်ရေးမှ အလုပ်သမားများ အပါအဝင် ပြည်သူတို့မှ လုပ်ခဝင်ငွေ ပိုမိုရရှိရန် တောင်းဆိုလာကြသည့်အတွက် ကားထုတ်လုပ်ရေးစရိတ်များ မြင့်တက်လာကာ ကားတစ်စီး၏ ရောင်းဈေးများလည်း မြင့်တက်လာပါသည်။ ပြည်သူတို့လည်း ကားဝယ်လာနိုင်ပါသည်။

၃။ ကားဈေးများ ပြည်သူတို့ ဝယ်နိုင်သည့်ဈေးထက် မြင့်တက်သွားပါက မဝယ်နိုင်တော့ပါ။ ထိုအခါ ကားအရေအတွက် လျော့ချထုတ်လုပ်သဖြင့် အလုပ်သမားအများစု အလုပ်ပြုတ်ကြသည်။

၄။ အလုပ်လက်မဲ့ များသဖြင့် ဝယ်ယူနိုင်မှုစွမ်းရည် ကျဆင်းကာ စီးပွားရေးနှေးကွေးလာသည်။ ၎င်းကို Recession ဟု ခေါ်သည်။ ဤဆိုးရွားသော အခြေအနေတွင် ကားဝယ်ရောင်းများသည် လက်ကျန် ကားအနည်းငယ်ကို ရရာဈေးဖြင့် ရောင်းထုတ်ကြသည်။

၅။ အကယ်၍ လူ ၁၀ ယောက်မှ ကားဝယ်ယူလိုသော်လည်း ကား ခုနစ်စီးသာရှိသဖြင့် စီးပွားရေး သံသရာ ပြန်လည်စတင်သည်။

ငွေဖောင်းပွမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း

ငွေဖောင်းပွမှုကို တစ်ခါတစ်ရံ နိုင်ငံရေးဖိအားတစ်ခု၏ ရလဒ်အဖြစ် လည်း တွေ့မြင်ရပါသည်။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသာ အလုပ် အကိုင် အခွင့်အလမ်းအသစ်များ ဖန်တီးပေးပြီး အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း ကျဆင်းစေပါသည်။ နိုင်ငံရေးသမားများသည် ဤကိစ္စကို ဖိအားပေးပြီး ဗဟိုဘဏ်အား စီးပွားရေး ပြန်လည် နိုးထရေးအတွက် လွယ်ကူသော ချေးငွေစနစ် (easy money) ကို ပြဋ္ဌာန်းရန် တိုက်တွန်းလေ့ရှိပါသည်။

ငွေဖောင်းပွမှုကို အဆုံးသတ်ရန် အထိရောက်ဆုံး နည်းလမ်းမှာ ဗဟိုဘဏ်အနေနှင့် စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု (recession) ကို ဖန်တီး ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးစနစ် တစ်ရပ်အတွင်း နှစ်ကွာတား (ခြောက်လ) ဆက်တိုက် စီးပွားရေး ကျဆင်းပါက စီးပွားရေး ကျဆင်းမှု (recession) ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။

ငွေဖောင်းပွမှုသည် တန်ဖိုးတစ်ခုအား ပျက်စီးစေ

စီးပွားရေး ပညာရှင် အများစုက ငွေဖောင်းပွမှုသည် နိုင်ငံစီးပွားရေး အတွက် ကောင်းကျိုးမပြုဟူသော အဆိုကို သဘောတူကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချိန်ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ တန်ဖိုးတစ်ခု အထူးသဖြင့် ငွေကြေး၏ သုံးစွဲနိုင်မှု တန်ဖိုးအား ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ငွေဖောင်းပွမှုနှုန်းသည် တစ်နှစ်လျှင် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ပုံမှန်မြင့်တက်နေပါက ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ၁၀ ကျပ် တန်သော စာအုပ်တစ်အုပ်သည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ကျပ် ၂၀ ပေးဝယ်ရပါလိမ့်မည်။ ထိုနည်းတူ ငွေဖောင်းပွမှုနှုန်း ၅ ရာခိုင်နှုန်း မြင့်တက်ပါကလည်း ထို စာအုပ်တန်ဖိုးသည် ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ကျပ် ၂၀ ပေးရပါလိမ့်မည်။

‘စည်းမျဉ်း ၇၂’ သည် ငွေဖောင်းပွမှု၏ ဂယက်ကို ဖော်ပြသော အားထားရသည့် လမ်းညွှန်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစည်းမျဉ်းသည် ၇၂ အား ငွေဖောင်းပွမှုနှုန်းနှင့် စားပါက ရရှိသောကိန်းသည် ကုန်စည် တစ်ခု ဈေးနှုန်းနှစ်ဆ ဖြစ်စေမည့် နှစ်ကာလကို တွက်ချက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ ငွေဖောင်းပွမှုနှုန်းသည် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပါက

ကုန်ဈေးနှုန်းသည် ခုနစ်နှစ်အတွင်း နှစ်ဆဖြစ်သွားမည်။ (၇၂ + ၁၀ = ၇.၂)။ ငွေဖောင်းပွမှုနှုန်း ၄ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပါက ဈေးနှုန်း နှစ်ဆ ဖြစ်မည့် ကာလမှာ ၁၈ နှစ် ဖြစ်သည်။ (၇၂ + ၄ = ၁၈)။

သို့သော် မြီစားတို့အတွက် အလုပ်ဖြစ်

ငွေဖောင်းပွမှုမှာ လူတိုင်းအတွက်တော့ မဆိုးပါချေ။ မြီစားတို့ကတော့ နှစ်သက်ကြမည်ဖြစ်သည်။ မြီစား ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်စေ၊ လူ တစ်ဦးဖြစ်စေ သူများထံမှ ငွေချေးငှားထားသူကို ဆိုပါသည်။ အကယ်၍ သင်သည် ယနေ့တွင် ကျပ် ၁၀၀,၀၀၀ ချေးထားပြီး ခုနစ်နှစ်အကြာ တွင် ပြန်ဆပ်ရန် ကတိပြုထားသည်ဆိုပါစို့။ အကယ်၍ ငွေဖောင်းပွမှု နှုန်းက ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည် ဆိုပါက သင် ပြန်ဆပ်ရမည့် အချိန်တွင် ကျပ် ၅၀,၀၀၀ သာ တန်ပေတော့မည်။

ငွေဖောင်းပွမှုသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် ရုတ်တရက် စေ့ ဆော်ပေးသောအရာဖြစ်ပြီး ယနေ့ဝယ်ယူထားသော ပစ္စည်းတစ်ခုသည် အနာဂတ်တွင် အမြတ်ထွက်မည် ဆိုသည်မှာ သေချာနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ အိမ်ခြံမြေ၊ အနုပညာပစ္စည်းများ။ ငွေဖောင်း ပွမှု ကြောင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့သည် ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရာ၊ အလုပ် အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးရာ ကုမ္ပဏီများတွင် ထည့်ဝင် ရင်းနှီးခြင်း မပြုလုပ်လိုတော့ပါ။

စီးပွားကျဆင်းမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း

ကာလရှည် စီးပွားရေးနှေးကွေးမှုကို ရှောင်ရှားရန် သို့မဟုတ် စီးပွားပျက် မှုဖြစ်စေနိုင်သော ဆိုးရွားသည့် ပြဿနာများကို ရှောင်ရှားရန်အတွက် နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ဗဟိုဘဏ်တို့သည် စီးပွားရေး တုံ့ဆိုင်းတော့မည့် အရိပ်လက္ခဏာမြင်သည်နှင့် ၎င်းတို့၏မူဝါဒကို ပြင်ဆင်ရုံမျှမက ဘဏ် ချေးငွေများ ပို၍ချေးလာစေရန်၊ စီးပွားရေး ဦးမော့လာစေရန် နှိုးဆော် မှုများကို ပြုလုပ်ကြရပါသည်။ သို့အတွက် အချိန်မလွန်မီပင် စီးပွားရေး ပြန်လည် ဦးမော့လာခဲ့ပြီး စီးပွားရေးသံသရာသည်လည်း တစ်ပတ် ပြီးဆုံးပါသည်။

အခန်း (၅) ကမ္ဘာ့ငွေကြေး

နိုင်ငံအများစု၏ ငွေကြေးများကို အခြားငွေကြေးတို့နှင့် အရှင်ချိတ်ဆက် ထားကာ မိမိ၏ ငွေတန်ဖိုးသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် မည်မျှထိုက်တန် သည်ကို တိုင်းတာကြပါသည်။ မိမိ၏ ငွေကြေးတန်ဖိုး ကမ္ဘာ့ဈေးကွက် တွင် မည်မျှတန်ဖိုးရှိသည် ဆိုသည်မှာ မိမိငွေကြေး မည်မျှဆွဲဆောင်မှု ရှိသည် ဆိုသည့် အချက်ပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ အကယ်၍ ဝယ်လို အား မြင့်တက်နေသည် ဆိုပါက မိမိငွေကြေးတန်ဖိုး တက်မည်ဖြစ်ပြီး ဝယ်လိုအား ကျဆင်းပါက မိမိငွေတန်ဖိုးလည်း ကျဆင်းမည်ဖြစ်ပါသည်။

တန်ဖိုးအလှည့်အပြောင်း

ငွေကြေးတန်ဖိုး ရုတ်ခြည်း ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် မိမိနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကသောင်းကနင်းဖြစ်မှု၊ ထိန်းသိမ်းမရသော ငွေဖောင်းပွမှု၊ ကြွေးမြီပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်မှု၊ ပြည်ပကုန်သွယ်မှုရှင်းတမ်း အနုတ်ပြုမှု သို့မဟုတ် စီးပွားရေးမူဝါဒက ဈေးကွက်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ မဖြစ်မှု စသည်တို့အပေါ် အရင်းခံပါသည်။ နိုင်ငံရေးဝန်းကျင် တစ်ခုကလည်း နိုင်ငံ ငွေကြေး တန်ဖိုးတက်ခြင်း၊ ကျခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ စစ်ဘေးအန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်မှု၊ ပြည်တွင်းရေး မငြိမ်မသက်ဖြစ်ပေါ်မှု

mgyoe.com